

Kallelse

Kultur- och utbildningsnämnden kallas till sammanträde

Tid: Tisdagen den 4 mars 2014, kl 18.30

Plats: Bergagården, Skolvägen 2, 184 30 Åkersberga

Övrig information: Från kl. 17.00 serveras en lättare förtäring i matsalen som ligger i anslutning till Bergagården. Det finns två mindre rum bokade till förmöten.

På uppdrag av ordförande Elisabeth Gunnars (FP)

Birgitta Johansson
Administrativ samordnare

Tfn: 08-540 810 71

Dagordning

1. Upprop, fastställande av dagordning och övriga frågor
2. Val av justerare
3. Inbjuden: Margareta Kekkonen, enhetschef fritidsgårdarna
4. Inbjuden: Tomas Melin, kommunikatör

Beslutsärenden

5. Kultur- och utbildningsnämndens verksamhetsberättelse / bokslut 2013 (skriftligt)
6. Arkivbeskrivning 2014 för kultur- och utbildningsnämnden (skriftligt)
7. Remittering av medborgarförslag – ”Bra och näringsrik mat till alla i skolan” (skriftligt)
8. Svar på motion – ”mål, plan och riktlinjer för barngruppers storlek i förskolan” (skriftligt)
9. Tillägg till fördelning av it medel (skriftligt)

Informationsärenden

10. Fördelning av kulturevenemangsbidrag 2014 (skriftligt)

11. Föreningsansökan LAN-föreningen LURK (muntligt)
12. Föreningsansökan Berga City FC OP98 (muntligt)
13. Förändrade riktlinjer kring föreningsbidragsansökan (muntligt)
14. Revidering av beställning av särskilda undervisningsgrupper (muntligt)
15. Resultatuppföljning av betyg i grund- och gymnasieskola (skriftligt)
16. Matematikhandlingsplan (muntligt)
17. Anmälan av meddelanden och information från Kultur- och utbildningsförvaltningen – perioden 2014-01-22 – 2014-02-21 (muntlig/skriftligt)
 - Medborgarförslag samt rutiner kring hur medborgarförslag ska hanteras (muntligt)
 - Verksamhetsberättelse 2013 Domarudden
18. Anmälan av delegationsbeslut – perioden 2014-01-10 – 2014-02-20 (skriftligt)
19. Aktuella ärenden till Kommunstyrelsen/Kommunfullmäktige (skriftligt)
20. Postlista – period 2014-01-11 – 2014-02-21 (skriftligt)
21. Övriga frågor
22. Extern information (beslut)

Kallelse, inklusive handlingar, finns också i elektronisk form på www.osteraker.se.

13/2/2014

Dnr KUN 2014/0002-042

5.

Kultur- och utbildningsförvaltningen
Ann Thönners

Till Kultur- och utbildningsnämnden

Kultur- och utbildningsnämndens verksamhetsberättelse 2013.

Nämndens nettokostnad för helåret var 952,2 mkr vilket är 1,7 mkr högre än årsbudgeten. Avvikelsen motsvarar 0,2 % av totala nettokostnaderna. Främst är fler barn/elever i fritidshem och musikskola samt ökade kostnader i grundskolan orsak till avvikelsen. Minskade volymer inom pedagogisk omsorg, gymnasiesärskola samt gymnasiet ger minskade kostnader jämfört med budget. Budgeten ökades med 16 mkr i november efter beslut i kommunfullmäktige om att tillföra extra medel till förskolor och skolor i en engångssatsning.

Förslag till beslut

Kultur- och utbildningsnämnden beslutar

1. Kultur- och utbildningsnämnden godkänner verksamhetsberättelse 2013.
2. Verksamhetsberättelse 2013 överlämnas till Kommunstyrelsen.

Bilagor

1. Verksamhetsberättelse för januari-december 2013

Björn Moe
FörvaltningschefAnn Thönners
Controller

Kultur- och utbildningsnämnden

Verksamhetsberättelse 2013

Ordförande: Elisabeth Gunnars

Förvaltningschef: Björn Moe

Innehållsförteckning

Kultur- och utbildningsnämnden	1
1. Viktiga händelser	5
1.1 Förskola och utbildning	5
1.2 Kultur	5
1.3 Idrott och fritid	5
1.4 Ung i kommunen	5
2. Ekonomisk sammanställning	6
3. Mål och måluppfyllelse	6
4. Verksamhetsuppföljning	8
4.1 Nämnd, ungdomsråd och stab	8
4.2 Förskola	9
4.2.1 Öppen förskola	10
4.2.2 Pedagogisk omsorg	10
4.2.3 Särskilt stöd i förskola	11
4.2.4 Vårdsnadsbidrag	12
4.2.5 Mål och resultat i förskolan	12
4.2.6 Utvecklingsmedel i förskolan	13
4.2.7 Uppföljning och utvärdering	14
4.2.8 Volymer och kostnader i förskolan	17
4.2.9 Lokaler	18
4.3 Grundskola, förskoleklass och fritidshem	19
4.3.1 Förskoleklass	19
4.3.2 Grundskola	19
4.3.3 Fritidshem	20
4.3.4 Särskilt stöd i grundskola	21

4.3.5 Modersmålsundervisning och studiehandledning i grundskola och särskolan	22
4.3.6 Internationell klass och språkstöd	22
4.3.7 Lokaler	23
4.4 Särskola	23
4.4.1 Grundsärskola	23
4.4.2 Gymnasiesärskola.....	24
4.5 Gymnasieskola	24
4.5.1 Modersmålsundervisning i gymnasieskolan	25
4.6 Vuxenutbildning och svenska för invandrare (sfi)	25
4.7 Mål och resultat inom utbildning	26
4.7.1 Åtgärder för måluppfyllelse	29
4.8 Kultur	34
4.8.1 Skapande skola	34
4.8.2 Musikskola	34
4.8.3 Österåkers bibliotek.....	35
4.8.4 Kulturknuten	36
4.8.5 Offentliga evenemang	36
4.8.6 Port till Tärnanområdet.....	37
4.8.7 Allmänskultur	37
4.8.8 Kulturmiljö.....	37
4.8.9 Österåkerskonsthall Länsmansgården.....	38
4.9 Idrott och fritid	39
4.9.1 Föreningsbidrag och övriga bidrag.....	39
4.9.2 Simhallar	39
4.9.3 Sport och friluftsvksamhet.....	40
4.9.4 Friluftsbaden	40

4.9.5 Fritidsgårdar	40
5. Ung i kommunen	41
5.1 Ungdomsrådet	41
5.2 Ungdomens Dag	42
5.3 Skolmessa	43
5.4 LUPP	43
5.5 Young Voices	43
5.6 Ung på Webben	43
6. Prognossäkerhet	44
7. Uppföljning av verksamhetsspecifika miljömål	44
7.1 Begränsad klimatpåverkan	44
7.2 Giftfri miljö	44
8. Framåtblick	45
8.1 Förskola	45
8.2 Utbildning	45
8.3 Kultur	45
8.4 Idrott och fritid	46
8.5 Ung i kommunen	46

I. Viktiga händelser

I.1 Förskola och utbildning

- Projekt Språkverkstan startade 1/3 2013
- 16 mkr i extra bidrag till skola och förskola för läromedel och digitala verktyg.
- 10 mkr i särskild lönesatsning för lärare och förskollärare via höjd grundpeng.
- Karriärtjänster för lärare infördes i kommunen
- 1 mkr utökad satsning på utvecklingsmedel för grundskola
- 1 mkr utökad satsning på IT i grundskolan
- 2,8 mkr ökning av resurser för likvärdig grundskola (SALSA)
- Ny idrottshall vid Skärgårdsstadsskolan projekterades
- Ombyggnad av Söraskolan har påbörjats
- Beslut om pengfinansiering och konkurrensprövning av kommunal vuxenutbildning
- Två fristående gymnasieskolor lade ned verksamheten i kommunen
- Skolmässan genomfördes för andra gången

I.2 Kultur

- Beslut om att överföra Biblioteket från produktionsstyrelsen till Kultur- och utbildningsnämnden från 1 juli 2013.
- Kungliga Operan och hovkapellet gästade Ramsmora varv den 31 augusti
- Organisationen förändrad en kultursekreterare 50 % har anställts
- Österåker fick 1,2 miljon kronor i bidrag till Skapande skola 2013

I.3 Idrott och fritid

- En sakkunnig för idrott- och fritid har anställts på heltid från och med 6 maj.
- Upprustningen av fem friluftsbad genomfördes i samverkan med Samhällsbyggnadsförvaltningen samt tillgänglighetsanpassning av Breviks badplats.
- Ny belysning, uppfräschat grillområde och barnpulkabacke i Hacksta friluftsområde.

I.4 Ung i kommunen

- Ungdomsrådet deltog aktivt och spelade en viktig roll i utvecklingen av aktivitetsytan Lillbroängen.
- LAN-gruppen i Ungdomsrådet startade ungdomsföreningen LURK.
- Young Voices-projektet avslutas och slutrapporten presenterades.
- Ungdomens Dag genomfördes för tredje året i rad
- LUPP-enkäten genomfördes i kommunen för andra gången.

2. Ekonomisk sammanställning

Driftsredovisning per slag (belopp i tkr)	Budget 2013	Rev. budget	Rev. Budget 2013	Utfall 2013	Budget- avvikelse	Utfall 2012
Verksamhetens intäkter						
Avgifter	46 375	0	46 375	52 397	6 022	49 259
Övriga intäkter	21 625	0	21 625	23 306	1 681	22 392
- Varav interna intäkter				383	383	87
Summa intäkter	68 000	0	68 000	75 703	7 703	71 650
Verksamhetens kostnader						
Personalkostnader	-11 016	0	-11 016	-12 870	-1 854	-11 730
Lokalkostnader	-4 472	0	-4 472	-6 304	-1 832	-4 092
Kapitalkostnader	-2 799	0	-2 799	-2 805	-6	-3 345
Köp av verksamhet	-973 484	-16 000	-989 484	-994 519	-5 035	-952 108
Övriga kostnader	-10 759	0	-10 759	-11 415	-656	-9 428
Summa kostnader	-1 002 530	-16 000	-1 018 530	-1 027 914	-9 384	-980 703
<i>- Varav interna kostnader</i>	<i>-594 346</i>		<i>-594 346</i>	<i>-598 327</i>	<i>-3 981</i>	<i>-572 716</i>
Verksamhetens nettokostnader	-934 530	-16 000	-950 530	-952 211	-1 681	-909 052

Nämndens nettokostnad för helåret var 952,2 mkr vilket är 1,7 mkr högre än årsbudgeten. Avvikelsen motsvarar 0,2 % av totala nettokostnaderna. Främst är större volymer i fritidshem och musikskola samt ökade kostnader i grundskolan orsak till avvikelsen. Kostnadsökningen inom grundskoleverksamheten beror främst på lokalkostnader som ökat. En nyetablering av fristående skola samt utökad verksamhet och lokaler för två andra friskolor. Minskade volymer inom pedagogisk omsorg, gymnasiesärskola samt gymnasiet ger minskade kostnader jämfört med budget. Budgeten ökades med 16 mkr i november efter beslut i kommunfullmäktige om att tillföra extra medel till förskolor och skolor i en engångssatsning.

3. Mål och måluppfyllelse

Kultur- och utbildningsnämnden har liksom övriga nämnder fastställt inriktningsmål utifrån de övergripande målen enligt kommunfullmäktige. Nedan visas en sammanfattande tabell.

Mål enligt Kommunfullmäktige	Genom nämndsmål enl VP	Nämndsålet uppfyllt (Ja/Delvis/Nej)	Kommentar/genom vilken genomförd aktivitet
Österåker ska ha länets bästa skola	Skolorna i Österåker ska vara attraktiva val för elever, föräldrar och medarbetare.	NEJ	Analys av andel elever som väljer att gå i kommunen Utvecklingsinsatser genomförda efter dialog med utförare IT-satsning Differentierad resursfördelning Förvaltningsövergripande projekt Kundval musik Delaktighet i idrottslyftet Skapande skola
Högsta kvalitet i omsorg om äldre och funktionshindrade	Tillgänglighet för funktionshindrade och äldre till anläggningar inom nämndens ansvarsområde	JA	Tillgänglighetsanpassat badplatser
Invånarna skall uppleva en professionell service av hög kvalitet och ett gott bemötande för all kommunal service	Invånarna är nöjda med förvaltningens service och bemötande	NEJ	Enkätundersökning -kommunens kvalitet i korthet
Ekonomi i balans	Verksamheterna utnyttjar resurser effektivt och håller budget	Delvis	Endast avvikelser i pengfinansierade verksamheter och lokalkostnader Analyser/prognos vid månads- och delårsuppföljningar

VP=verksamhetsplan, verksamheternas budget där mål för kommande år anges och fastställs politiskt

4. Verksamhetsuppföljning

Driftsredovisning per verksamhet (belopp i tkr)	Budget 2013	Rev. budget	Rev. Budget 2013	Utfall 2013	Budget-avvikelse	Utfall 2012
Kultur- och utbildningsnämnd	-1 040		-1 040	-864	176	-894
Stab	-13 069		-13 069	-12 659	410	-14 964
<i>Förskola</i>						
Öppen förskola	-1 207		-1 207	-1 207	0	-1 186
Pedagogisk omsorg	-16 085		-16 085	-12 881	3 204	-13 252
Förskola	-198 067		-198 067	-199 548	-1 481	-192 677
Stöd i förskola	-4 929		-4 929	-5 453	-524	-5 089
Vårdnadsbidrag	-700		-700	-549	151	-744
<i>Grundskola</i>						
Förskoleklass	-21 481		-21 481	-22 163	-682	-21 386
Grundskola år 1-9	-325 313		-325 313	-330 562	-5 249	-308 543
Fritidshemsverksamhet	-55 594		-55 594	-59 902	-4 308	-54 673
Stöd i grundskola	-27 734		-27 734	-25 884	1 850	-25 292
Modersmål, studiehandledn.	-3 619		-3 619	-3 602	17	-3 542
Internationell klass	-2 586		-2 586	-1 358	1 229	-1 534
<i>Särskola</i>						
Grundsärskola	-19 080		-19 080	-17 790	1 290	-19 428
Gymnasiesärskola	-14 008		-14 008	-10 268	3 740	-10 338
Särvox	-1 280		-1 280	-1 280	0	-1 233
<i>Gymnasium och vuxenutbildning</i>						
Gymnasieverksamhet	-152 142		-152 142	-150 832	1 310	-157 606
Vuxenutbildning och SFI	-12 685		-12 685	-12 685	0	-12 200
Modersmål gymnasiet	-534		-534	-481	53	-500
Extra medel förskola		-2 860	-2 860	-2 860	0	
Extra medel grundskola		-13 140	-13 140	-13 140	0	
Totalt barn- och utbildning	-857 044	-16 000	-873 044	-872 444	600	-829 222
Bidrag föreningsverksamhet	-2 600		-2 600	-2 759	-159	-2 610
Övriga verksamhetsbidrag	-1 165		-1 165	-1 013	152	-1 386
Kulturverksamhet	-6 196		-6 196	-5 710	486	-4 730
Simhallar	-3 703		-3 703	-3 830	-127	-3 687
Sport- och friluft	-23 620		-23 620	-23 626	-6	-23 783
Fritidsgårdar	-8 922		-8 922	-8 921	1	-8 569
Bibliotek	-10 770		-10 770	-10 799	-29	-10 376
Musikskola	-6 401		-6 401	-9 586	-3 185	-8 830
Totalt kultur- och fritid	-63 377	0	-63 377	-66 244	-2 866	-63 971
Verksamhetens nettokostnader	-934 530	-16 000	-950 530	-952 211	-1 681	-909 052

Avvikelser mot budget beror på ökade kostnader på grund av ökade volymer inom förskola, fritidsverksamhet, musikskola samt ökade lokalkostnader för grundskola. Avvikelsen minskas genom minskade volymer i familjedaghem, gymnasieskola och gymnasiesärskola.

4.1 Nämnd, ungdomsråd och stab

Kultur- och utbildningsnämndens ansvarsområden omfattar barnomsorg, utbildning samt kultur- och fritidsverksamhet. Förvaltningen tar fram riktlinjer, förslag till peng och resursfördelning, hanterar avgifter och ersättningar och följer upp mål och kvalitet. Även

vissa myndighetsbeslut ligger inom nämndens ansvarsområde t ex beslut om vårdnadsbidrag och mottagande i särskola. Inom kulturområdet ansvarar nämnden även för drift av bibliotek och verksamhet inom Kulturknuten.

Nämndens kostnader har uppgått till 864 tkr vilket är 176 tkr lägre än ram. Framst beror det på att antalet sammanträden har varit färre än vad som budgeterats. Inom nämndens ram har ungdomsrådet 25 tkr som de under året använt till aktiviteter under Ungdomens Dag, marknadsföringsmaterial för rådet i form av visitkort och profilprodukter samt teknisk utrustning för utlåning till ungdomar som vill arbeta med Ung webb.

Kultur- och utbildningsförvaltningens stab består av 14,4 årsarbetare. Helårskostnaden var 12 659 tkr vilket är 410 tkr lägre än budgeterad kostnad. En tjänst var vakant fram till maj vilket förklarar avvikelsen.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål:

Invånarna ska uppleva en professionell service av hög kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service

Kultur- och utbildningsförvaltningens resultatmål:

Invånarna är nöjda med förvaltningens service och bemötande

Styrtal	Nuläge	Mål	Resultat
Andel som får svar inom två arbetsdagar på enkel fråga via e – post	79%	95%	ej uppnått
Andel som uppfattar att de fått ett gott bemötande när de via telefon ställt en enkel fråga	78%	95%	ej uppnått

Källa: "Kommunens kvalitet i korthet." Enkätundersökning till medborgare. Någon särskild mätning för hur Kultur- och utbildningsförvaltningen uppfyller målen, har inte genomförts.

4.2 Förskola

Under rubriken förskola ingår även pedagogisk omsorg och öppen förskola Enligt skollagen ska barn från och med ett års ålder erbjudas förskola. Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnets behov och utformas så att omsorg och lärande bildar en helhet, den ska också främja allsidiga kontakter och social gemenskap och förbereda barnen för fortsatt utbildning. Förskolans läroplan är styrande.

4.2.1 Öppen förskola

Uppdraget för öppna förskolan är att erbjuda barn en pedagogisk verksamhet i samarbete med de till barnen medföljande vuxna samtidigt som de ges möjlighet till social gemenskap. Från januari 2012 finns en beställning av två öppna förskolor i kommunen, Berga Öppna förskola centralt belägen i Åkersberga och en öppen förskola på Ljusterö. Besöksstatistiken på Berga öppna förskola är i genomsnitt 40 besökare i snitt per dag. Berga Öppna förskola har öppet 30 timmar/ vecka enligt schema som presenteras på hemsidan. Vid fem tillfällen har personalen på Berga öppna förskola fått säga stopp till besökare på grund av att det varit fullt i lokalerna. Verksamheten anpassar innehåll och öppettiderna inom ram efter besökarnas behov och önskemål. Bland annat har öppna förskolan under året haft aktiviteter såsom ute verksamhet på Domarudden, barnmassage, erbjudit utbildning i hjärt-lungräddning. Anslaget till produktionen var 1,2 mkr för 2013

4.2.2 Pedagogisk omsorg

Pedagogisk omsorg utgör ett samlingsbegrepp där familjedaghemmen är en av flera tänkbara varianter. Pedagogisk omsorg erbjuds som ett alternativ till förskola. I Österåker fanns 27 familjedaghem i fristående regi. Enligt skollagen ska pedagogisk omsorg stimulera barns utveckling och utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov samt främja allsidiga kontakter och social gemenskap. Förskolans läroplan är vägledande.

165 barn i genomsnitt över året fanns i verksamheten, vilket var 27 färre barn än budgeterat. En plats kostade i genomsnitt 78 000 kr/barn och år. Se nedan tabell.

Familjedaghem heltid / genomsnitt	Budget 2013	Utfall 2013	Avvikelse	Utfall 2012
Antal barn 1-2 år	98	63	-35	64
Antal barn 3-5 år	94	102	9	114
Totalt barn i familjedaghem	192	165	-27	178
Nettokostnad tkr	-16 085	-12 881	3 204	-13 252
Nettokostnad/plats tkr	-84	-78	6	-74
Intäkter - avgifter tkr	2 012	1 838	-174	1 906
intäkter/barn	10,5	11,1	0,6	10,7

Nedan visas andel barn i och utanför kommunen samt vilken i vilken regi verksamheten bedrivs

Familjedaghem	Budget	Utfall	Utfall
Andel i kommunen	2013	2013	2012
Kommunal regi i kommunen	2%	0%	2%
Enskild regi i kommunen	98%	98%	96%
Enskild regi utanför kommunen	0%	2%	2%

4.2.3 Särskilt stöd i förskola

Huvuddelen av resurserna för särskilt stöd ligger i grundpengen och ansvaret för stödet åvilar förskolechefen. Kultur- och utbildningsnämnden har en gemensam budget för tilläggsbelopp/extra bidrag till särskilt stöd som omfattar både förskola och grundskola inom och utanför kommunen.

Den nyinrättade tjänsten som specialpedagog i Språkverkstan är ytterligare en resurs i form av handledning till personal kring barn i behov av särskilt stöd.

Stöd i förskola och familjedagh	Budget	Utfall	Avvikelse	Utfall
Antal barn (genomsnitt)	2013	2013		2012
Tilläggsbelopp i ordinarie verksamhet		38		33
Tilläggsbelopp i specialförskolor		2		1
Språkförskola Penseln		8		8
Totalt antal		48		42

Tilläggsbelopp

Enligt skollagen ska kommunen i vissa fall ge bidrag till fristående enheter i form av tilläggsbelopp för särskilt stöd. Extra bidrag för särskilt stöd kan även sökas av kommunala förskolor enligt samma kriterier. Tilläggsbeloppet avser endast extraordinära stödbehov. Detta innebär att i stort sett alla behov av särskilt stöd ska tillgodoses inom grundbeloppet (barnomsorgsavgiften). Fristående huvudmän kan överklaga kommunens bidragsbeslut. Medlen fördelas efter prioritering av behov, vilket innebär att man inte i förväg kan avgöra fördelningen till respektive verksamhetsområde.

Språkförskolan Penseln

Kommunen har tecknat avtal med Stockholms läns landsting om språkförskola för åtta barn med grav tal- och språkstörning. Kultur- och utbildningsnämnden beställer verksamheten som drivs av den kommunala produktionen på en av förskolan Färglådans avdelningar. På Penseln arbetar en logoped och tre pedagoger tillsammans för att stödja barnens kommunikation och lärande. Språkförskolan är anslagsfinansierad.

Landstinget finansierar en logopedtjänst. Anslag till verksamheten är 1,6 mkr per år utöver grundpeng. Under året har nya antagnings- samt uppföljningsrutiner utarbetats i samråd med Penseln.

4.2.4 Vårdnadsbidrag

Vårdnadsbidrag kan ges till vårdnadshavare med barn som fyllt ett år, till och med den månad barnet fyller tre år. Bidraget är på 3 tkr per barn och kalendermånad och är skattefritt. Barnet får inte ha plats i kommunalt finansierad förskoleverksamhet. Under 2013 har 15 vårdnadsbidrag i genomsnitt per månad utbetalats. Kostnaden blev 549 tkr vilket är 151 tkr lägre än budget.

4.2.5 Mål och resultat i förskolan

Kultur- och utbildningsnämndens resultatmål för att uppnå det övergripande målet länets bästa skola är att skolorna och förskolorna i Österåker ska vara attraktiva val för elever, föräldrar och medarbetare. Styrtalet utgörs av andel föräldrar som väljer förskola inom kommunen och andel personal i förskola som bedömer sin arbetsplats som attraktiv. Andelen som väljer förskola inom kommunen är 99 % inom förskolan och målet är därmed uppnått. Gällande att Österåkers förskolor ska vara en attraktiv arbetsplats är målet inte uppnått.

Styrtalet	Nuläge	Mål	Resultat
Val av förskola inom kommunen*	99%	99%	Uppnått
Attraktiv arbetsplats förskola**	58%	70%	Ej uppnått

*Källa: Extens jan – dec 2013

**Produktionsförvaltningens medarbetarundersökning 2013

Åtgärder för måluppfyllelse

Åtgärd	Aktivitet
Utvecklingsmedel till Metodverkstan	Fortbildning kring Pedagogiska lärmiljöer, pedagogisk dokumentation, systematiskt kvalitetsarbete, estetiska läroprocesser
Projekt Språkverkstan	Nätverk kring Ipad, Takk-kurs, handledning av specialpedagog, utlåning av pedagogiskt material, modersmålsstöd
Uppföljning och utvärdering	Uppföljning av nyckeltal såsom barn/årsarbetare, andel förskollärare. Verksamhetsbesök kommunala förskolor samt tillsyn fristående förskolor
Referensgrupp med utförare	Analysera kundundersökningens resultat
Samverkansgrupp föräldrar	Samverkansmöten med föräldrar till barn i förskolan.
Socioekonomisk viktning	Fördelat efter barn till föräldrar med utländsk bakgrund. 3 förskolor.
Dialog med utförare	Utförarmöten med alla kommunala förskolechefer och fristående utförare.

Satsning på förskollärare
IT satsning

Extra lönesatsning på förskollärare via höjd peng
Fördelat efter antalet barn per enhet för att öka
användningen av digitala verktyg i förskolan.

4.2.6 Utvecklingsmedel i förskolan

Metodverkstan

I budget 2013 har 1 mkr anslagits för kvalitetssäkrande åtgärder i förskola, pedagogisk omsorg samt fritidshem genom aktiviteter i Metodverkstan. Metodverkstans syfte är att genom aktiviteter, fortbildning, handledning till personal inom ovanstående verksamheter utveckla kvaliteten i verksamheterna. Förskoleprojektet har sedan 2012 varit en del av Metodverkstans arbete men avslutades 2013-12-31. Metodverkstans arbete är från och med januari 2014 en permanent verksamhet.

Behov av kvalitetssäkrande åtgärder uppmärksammas också vid tillsyn av fristående förskolor och genom verksamhetsbesök i de kommunala förskolorna.

Aktiviteter som genomfördes inom Metodverkstan under 2013:

- Grundkurs i pedagogisk dokumentation för all personal i förskolan
- Fortbildning kring pedagogisk lärmiljö
- Pedagogisk Café för pedagoger kring den pedagogiska miljön
- Nätverk "Ledningsprocesser för chefer"
- Föreläsning av Tuula Aula, förskolechef Kristallens förskolor kring kvalitet samt pedagogiska lärmiljöer
- Handledning kring den pedagogiska miljön samt systematiskt kvalitetsarbete till personal i förskolorna
- Nätverk för förskolechefer
- Öppen verkstad för förskolor, pedagogisk omsorg och förskoleklass i Metodverkstan kring estetiska uttryckssätt.
- En ljusfestival anordnades på torget i Åkersberga centrum, alla förskolor. Pedagogisk omsorg samt förskoleklasser var inbjudna att delta. Ca 2 000 lyktor tillverkades i de olika verksamheterna och tändes på torget. Musikframträdanden från Margretelund, Popskolan, Livatkören uppträdde.

Inom projektets verksamhet råder en delaktighetskultur vilket innebär att ta vara på goda exempel i kommunen, att bjuda in pedagoger till att hålla i en kurs, utbildning kring ett ämne. Det får pedagoger att utvecklas och lyftas och ger en möjlighet att inom förskolans verksamhet få fler spännande uppdrag. Delaktighetskulturen bidrar till målet attraktiv förskola för medarbetare. Aktiviteter inom Metodverkstan är väl förankrade i både verksamheterna och genom den senaste forskningen

Många förskolechefer och personal beskriver positiva effekter av de insatser som Metodverkstan arbetat med både för pedagogers kompetensutveckling men också effekter som utvecklar verksamheten och kommer de viktigaste tillgodo, våra barn i förskolorna. Genom tillsyn och verksamhetsbesök i förskolorna ser förvaltningen att det skett kvalitetsförbättringar i den pedagogiska miljön samt att det skett kvalitetsförbättringar kring pedagogisk dokumentation och hur läroplanen är förankrad i det dagliga arbetet.

Projekt Språkverkstan

Projekt Språkverkstan startade i mars 2013. Syftet med Språkverkstan är att erbjuda personal handledning och konsultation kring barn med kommunikation – samspels- och språksvårigheter samt modersmålsstöd. Syftet är också att erbjuda fortbildningsinsatser inom området, utlåning av språkstimulerande material, skapa nätverk, erbjuda en mötesplats för kommunikation och språk samt visa exempel på hur verksamheterna kan bygga upp en språkstimulerande miljö. En specialpedagog är anställd på heltid och verksamheten vänder sig till förskola, förskoleklass och pedagogisk omsorg i både fristående och kommunal regi.

Aktiviteter i Språkverkstan under 2013:

- 37 ansökningar om handledningsuppdrag har inkommit till Språkverkstan
- Pedagogiskt material har utlånats vid 67 tillfällen
- TAKK-kurs (tecken som alternativ kompletterande kommunikation) för 15 pedagoger
- Ipad nätverk med 25 deltagare träffades 4 tillfällen under hösten.
- Språkverkstan har också samarbetat med biblioteket med ett projekt om flerspråkighet
- Samarbete med teatern och kulturen genom en gemensam satsning kring EQ arbete.
- Övriga samarbetspartners är Specialpedagogisk skolmyndigheten, logoped och specialpedagoger i kommunen.

I december 2013 fick Språkverkstan meddelande om tilldelade projektmedel från Specialpedagogiska skolmyndigheten. Detta innebär att Språkverkstan utvidgar sin budget och sitt uppdrag under 2014.

4.2.7 Uppföljning och utvärdering

Nyckeltal

Kultur- och utbildningsnämnden följer årligen upp nyckeltal i form av barn/årsarbetare, andel förskollärare och gör jämförelser på enhets- och kommunnivå samt länet. Statistiken redovisas till SCB och Skolverket publicerar resultaten. Kultur- och utbildningsförvaltningen har skrivit en rapport som presenterat för Kultur- och utbildningsnämnden.

Antal barn/årsarbetare	2013	2012
Förskola totalt i kommunen	6,1	6,2
Förskola kommunal regi	6,5	6,4
Förskola enskild regi	5,5	5,8

Källa: SCB per 15 oktober 2013

Andel förskollärare, %	2013	2012
Förskola totalt i kommunen	32	36
Förskola kommunal regi	36	38
Förskola enskild regi	27	31,2

Källa: SCB per 15 oktober 2013

Gruppstorlek i snitt	2013	2012
Förskola totalt i kommunen	17,2	17,7
Förskola kommunal regi	17,3	18,5
Förskola enskild regi	17	16,4

Källa: SCB per 15 oktober 2013

Tillsyn

En annan uppföljning och utvärdering är den tillsyn som Kultur- och utbildningsförvaltningen har över de fristående förskolorna i kommunen.

Under vårterminen 2013 har tillsyn genomförts i alla fristående förskolor i kommunen.

Fyra fokusområden har beaktats utifrån kvaliteten i förskola:

- Barns delaktighet och inflytande i verksamheten
- Förskolornas miljöer utifrån barns nyfikenhet, intressen, vilja och lust att lära med utgångspunkt i förskolans läroplan
- Hur läroplanen och det systematiska kvalitetsarbetet är förankrad i det dagliga arbetet
- Interkulturellt förhållningssätt

Vid tillsynen fick åtta verksamheter anmärkningar på brister i det systematiska kvalitetsarbetet. Vid tillsynen ges också tillfälle till uppföljning av de åtgärder och fortbildningsinsatser som skett genom Metodverkstan. Tillsynen under 2013 är sammanställd i en rapport som presenterades för nämnden i december 2013.

Kundundersökning

En kundundersökning har genomförts våren 2013 för både föräldrar till barn i pedagogisk omsorg/familjedaghem samt för föräldrar med barn i förskolan.

Tabell nedan: Andel föräldrar i förskola, pedagogisk omsorg/familjedaghem i Österåkers kommun som besvarat frågan med 4 eller 5 på en femgradigskala där 5 är högst betyg

	Föräldrar förskola 2013	Föräldrar familjedaghem 2013
Mitt barn verkar trivas i förskolan/familjedaghemmet	97	100
Mitt barn är tryggt i förskolan/familjedaghemmet	95	99
Det är arbetsro i barngruppen	68	94
Jag är nöjd med verksamheten i mitt barns förskola/familjedaghem	90	98
Jag kan rekommendera mitt barns förskola/familjedaghem	90	98

källa: Kundundersökning 2013, Österåkers kommun

Kundundersökning för föräldrar i förskola och pedagogisk omsorg har genomförts våren 2013. Kundundersökningen avser både fristående och kommunala förskolor i kommunen och görs sedan 2009 i samverkan med nio kommuner i länet. Resultaten har presenterats på webben och för nämnden i form av en rapport. Syftet med kundundersökningen är att ge medborgarna insyn i verksamheterna och stöd i val av förskola samt vara ett stöd i förskolornas eget utvecklingsarbete. Ett interaktivt system för presentation på webben saknas idag vilket innebär att undersökningen blir svårtillgänglig. I kundundersökningen 2013 har samverkansgruppen för förskoleföräldrar tagit fram två kommunspecifika frågor. Kommande kundundersökningar ska i högre grad utformas i dialog med verksamheterna och ett förbättrat program för presentation till medborgarna ska införas i samband med ny webbplattform.

Referensgrupp

Under vårterminen 2013 har kultur- och utbildningsförvaltningen haft referensgrupper med både fristående och kommunala utförare kring kundundersökningen. Syftet var att ta del av förskolornas analyser av resultatet av undersökningen.

Samverkansgrupp med föräldrar

Under året har tre samrådsmöten ägt rum. Inbjudna var föräldrar med barn i både fristående och kommunala förskolor. Från kommunen har Kultur- och utbildningsnämndens ordförande, sakkunnig förskola samt verksamhetschefen för de kommunala förskolorna deltagit. Syftet har varit att föra en dialog med föräldrar till barn i förskolan.

Utförmöten

Kultur- och utbildningsförvaltningen har bjudit in utförare till fyra utförmöten under året för information om nämnds ärenden, nya beslut och extern information.

Socioekonomisk viktning

Under 2013 fördelades 687 tkr utifrån andel barn med utlandsfödda föräldrar, vilket innebär att 3 förskolor i kommunen fick ta del av denna viktning. För att följa upp vad medlen använts till har frågor besvarats skriftligen av de tre förskolorna som tilldelades medel under 2013. Medlen har använts till personalförstärkning, tolkkostnader, översättningar, fortbildning via Metod/Språkverkstan.

Skärgårdsstöd till förskolor

Ljusterö förskola har fått 189 tkr till verksamheten enligt beslut i KS (§127 2005).

Ingmarsö förskola får bidrag enligt KS (§114 2005). Bidraget justerats efter avstämning av antalet barn i verksamheten, Bidraget blev 724 tkr för 2013.

Total kostnad för båda förskolorna är 913 tkr mot budgeterat 767 tkr.

4.2.8 Volym och kostnader i förskolan

Förskola heltid / genomsnitt	Budget 2013	Utfall 2013	Avvikelse	Utfall 2012
Antal barn 1-2 år	710	726	16	702
Antal barn 3-5 år	1473	1506	33	1540
Totalt barn i förskola	2 183	2 232	49	2 242
Nettokostnad tkr	-201659	-203 263	-1604	-190 475
Nettokostnad/plats tkr	-92	-91	1	-85
Andel deltidsbarn	7%	11%	4%	9,8%

2 232 barn i genomsnitt över året gick i förskola, vilket var 49 fler än budgeterat.

Andelen deltidsbarn har ökat från 9,8 % 2012 till 11,2 % under 2013. Vilket troligtvis beror på reformen med ökad tid för föräldralediga till 30 timmar per vecka. En plats kostade i genomsnitt 91 000 kr/barn och år.

I nedanstående tabell visas intäkter och kostnader inom förskoleverksamheten. Ökade volymer jämfört med budget ökar kostnaden med 3,5 mkr men lägre kostnader för lokaler gör att den negativa avvikelsen blir 1,5 mkr totalt.

Förskola	Budget	Utfall	Avvikelse	Utfall
Tkr	2013	2013		2012
Volym - peng	-198 458	-201965	-3 507	-191 168
Lokaler	-28 251	-27 263	988	-27 379
Intäkter - avgifter	23 892	24 726	834	24 481
Intäkter moms-komp mm	5 220	5441	221	5 301
Socioekonomisk viktning	-687	-681	6	-672
Extra medel it-utrustning, mtrl	-2 608	-2608	0	
Skärgårdsstöd Ingmarsö/Ljusterö	-767	-913	-146	-1038
Nettokostnad peng och lokal	-201659	-203 263	-1604	-190 475
Kundundersökning	-100	-92	8	0
Metodverkstan	-1062	-998	64	-793
Språkverkstan	-714	-663	51	-719
Nettokostnad totalt förskola	-203 535	-205 016	-1481	-191987

Förskola	Budget	Utfall	Utfall
Andel i kommunen	2013	2013	2012
Kommunal regi i kommunen	64%	62%	63%
Enskild regi i kommunen	35%	37%	36%
Kommunala utanför kommunen	0%	0%	0%
Enskild regi utanför kommunen	1%	1%	1%
Andel i kommunen	99%	99%	99%

Tabellen ovan visar andel i kommunal och enskild regi .

4.2.9 Lokaler

Kultur- och utbildningsnämndens lokalförsörjningsprognos ger underlag för planering av lokaltillgång efter efterfrågan samt uppmärksammar behov av anpassningar ur ekonomiskt perspektiv. Lokalkapaciteten för förskolan i kommunen våren 2013 visade sig vara i balans gällande kapaciteten, det är endast Skärgårdsstadsförskola som har en viss överkapacitet men det gällde endast en avdelning avseende 20 platser vilka kommer tillsättas allt eftersom under 2014. I tabellen nedan ser man att lokalkostnader för 2013 var 27,2 mkr och är ca 1 mkr lägre än budgeterat. Lokalkostnader per förskola, se bilaga 1

Förskola	Budget	Utfall	Avvikelse	Utfall
Lokalkostnader Tkr	2013	2013		2012
Kommunala utförare i Österåker	16 051	15 461	-590	15 585
Enskilda utförare i Österåker	12 200	11802	-398	11794
Totalt	28 251	27 263	-988	27 379

4.3 Grundskola, förskoleklass och fritidshem

4.3.1 Förskoleklass

Förskoleklass erbjuds från och med höstterminen det år barnet fyller sex år. Förskoleklassens uppdrag är att stimulera barnets utveckling och lärande, främja sociala kontakter och gemenskap och att och förbereda barnet för fortsatt utbildning. Se nedan volym och kostnader för verksamheten.

Förskoleklass	Budget	Utfall	Avvikelse	Utfall
Genomsnitt (jan-dec)	2013	2013		2012
Elever i Förskoleklass	580	598	18	615
Nettokostnad tkr	-21481	-22 163	-682	-21386
Nettokostnad/förskoleplats tkr	-37,0	-37,1	0,0	-34,8

4.3.2 Grundskola

Grundskolan omfattar nio årskurser. Skolans uppdrag och mål regleras i skollag och läroplan. Även fristående skolor omfattas av skolförfattningarna. Skolplikten infaller från och med höstterminen det år barnet fyller sju år. Kommunen har ett ansvar för att bevaka att skolplikten fullgörs. Nedanstående tabell visar volymer i olika årskurser.

Grundskola	Budget	Utfall	Avvikelse	Utfall
Genomsnitt (jan-dec)	2013	2013		2012
Elever i grundskola år 1-3	1859	1871	12	1856
Elever i grundskola år 4-5	107	116	49	1087
Elever i grundskola år 6-9	2077	2015	-62	1998
Totalt 1-9	5043	5042	-1	4941

I nedanstående tabell visas intäkter och kostnader inom grundskoleverksamheten. Avvikelsen blev 5,2 mkr högre kostnader. Lokalkostnader har ökat med 3,8 mkr jämfört med budgeterat. Se beskrivning 4.3.7. En ytterligare förklaring var att budget 2013 var lagd med färre elever utanför kommunen jämfört med utfallet, ca 125 elever fler utanför kommunen vilket medför att kostnad för lokalpeng ökade.

Snittkostnad för en grundskoleelev var 70 800 kr/ år.

Grundskola	Budget	Utfall	Avvikelse	Utfall
Tkr	2013	2013		2012
Volym - pengfinansierad	-286 259	-288 406	-2 147	-256 510
Lokaler	-48 553	-52 327	-3 774	-51 421
Intäkter momscomp	5 808	6 678	870	5 666
Intäkter övrigt	300	194	-106	387
Nettokostnad peng och lokal	-328 704	-333 861	-5 157	-301 878
It-satsning	-2 000	-2 000	0	-1000
Salsa	-4 550	-4 550	0	-1771
Kronprinsessans fond	-100	-100	0	-101
Skärgårdsstöd/landsbygdstöd	-1371	-1445	-74	-942
Extra medel till läromedel, utrustn.	-13 140	-13 140	0	0
extra lönecomp 2012				-2 374
Utvecklingsmedel	-1300	-1329	-29	-159
Övrigt	-428	-417	11	-318
Total nettokostnad grundskola 1-9	-351593	-356 842	-5 249	-308 543
Nettokostnad/ år 1-9 tkr	-69,7	-70,8		-62,4

Skärgårdsstöd

Enligt beslut i Kommunstyrelsen 2005 (§127/§114) utgår ett extra stöd utöver peng till Ljusterö förskola, skola och fritidshem och till Ingmarsö förskola och skola. Även Roslagskulla fick 600 tkr i landsbygdstöd som beslutades i budget 2013.

4.3.3 Fritidshem

Fritidshemmets uppdrag är att komplettera utbildningen i förskoleklassen, grundskolan och grundsärskolan. Fritidshem erbjuds till och med höstterminen det år eleven fyller 13 år. Om en fristående skola inte anordnar fritidshem har hemkommunen ansvar för att erbjuda verksamhet även för de eleverna. Volymerna har ökat, främst i årskurs 4-6, med 498 barn vilket ökat kostnaden med 4,3 tkr för 2013. Snittkostnaden var 20 690 kr /år och barn.

Fritidshem	Budget	Utfall	Avvikelse	Utfall
Genomsnitt (jan-dec)	2013	2013		2012
år F	603	584	-19	591
år 1-3	1663	1723	60	1702
år 4-6	131	588	457	385
Totalt Fritidshem	2397	2895	498	2678
Nettokostnad tkr	-55 594	-59 902	-4 308	-54 673
Nettokostnad/ år fritidshem tkr	-23,19	-20,69	2,50	-20,42

Fritidshem	Budget	Utfall	Avvikelse	Utfall
T kr	2013	2013		2012
Volym - pengfinansierad	-62 365	-69 165	-6 800	-64 907
Lokaler	-11219	-11588	-369	-9 139
Intäkter - avgifter	17 240	19 990	2 750	18 587
Intäkter moms-komp mm	750	861	111	786
Total nettokostnad peng och lokal	-55 594	-59 902	-4 308	-54 673

4.3.4 Särskilt stöd i grundskola

Huvuddelen av resurserna för särskilt stöd ligger i skolpengen och ansvaret för stödåtgärder åvilar rektor. De extra medlen/tilläggsbelopp och platser i särskild grupp som ligger utanför peng är därför mycket begränsade och avsedda för elever med omfattande och komplexa stödbehov som kräver extraordinära åtgärder.

Kultur- och utbildningsnämnden har en gemensam budget för tilläggsbelopp/extra bidrag till särskilt stöd som omfattar både förskola och grundskola inom och utanför kommunen men kostnadsuppföljningen är uppdelad i olika tabeller.

Nämnden gör även beställning av särskilda kommunövergripande undervisningsgrupper.

Tabell volym och kostnad

Stöd i grundskola och fritidshem	Budget	Utfall	Avvikelse	Utfall
Antal elever (genomsnitt)	2013	2013		2012
Tilläggsbelopp i ordinarie verksamhet		52		45
Tilläggsbelopp i specialskolor		24		28
Särskilda undervisningsgrupper		98		91
Totalt antal		174		164

Tilläggsbelopp

Enligt skollagen kan fristående skolor söka tilläggsbelopp för elever med ett omfattande behov av särskilt stöd. Extra bidrag för särskilt stöd kan även sökas av kommunala skolor och ansökan bedöms utifrån samma grund som för de fristående skolorna. Fristående skolor kan överklaga beslut om tilläggsbelopp hos allmän förvaltningsdomstol. Tilläggsbelopp för särskilt stöd söks även av skolor utanför kommunen som är speciellt anpassade för elever med särskilda behov sk "specialskolor". Hemkommunen har inte möjlighet att neka en fristående skola eller specialskola att ta emot en elev, men däremot sker en prövning om tilläggsbelopp beviljas eller ej och dess storlek.

Särskilda kommunövergripande undervisningsgrupper

Enligt skollagen avser en placering i särskild undervisningsgrupp en tidsbestämd åtgärd inom ramen för åtgärdsprogram för särskilt stöd. I huvudsak ska åtgärder för särskilt stöd ges inom den enhet eleven tillhör och beslutas av rektor.

Inom grundskolan finns beställningar av särskilda kommunövergripande undervisningsgrupper för elever med autismspektrumtillstånd (AST) och tal – och språkstörning (ToS). Uppdragstagare är Produktionsstyrelsen, och verksamheterna är förlagda på Hackstaskolan (ToS åk 1-5) respektive Söraskolan (ToS åk 6-9 samt AST). De särskilda grupperna som nämnden beställer har begränsad omfattning och specifika antagningskrav. De kan därför inte ersätta stödåtgärder inom enheterna.

Föräldrar och skolans ansökan om plats i särskilda grupper för barn med diagnos inom autismspektrumtillstånd har dock ökat varför en utökning skedde med 6 platser inför ht -13. Hötterterminen 2013 hade sammanlagt 36 elever plats i tal- och språkklasser samt 63 elever i AST klasser.

4.3.5 Modersmålsundervisning och studiehandledning i grundskola och särskolan

Modersmålsundervisning erbjuds enligt skollagens bestämmelser från skolår 1 t o m gymnasiet. Modersmålsundervisning finansieras med ett schablonbelopp per elev och år. Studiehandledning på modersmålet ingår i åtgärder för särskilt stöd och beslutas av rektor. Kultur- och utbildningsnämnden lämnar ett bidrag för studiehandledning på modersmålet för elever i skolår 4 – 9 med ett schablonbelopp per elev och år. Övriga resurser för studiehandledning ligger i skolpengen. Även de viktade resurserna (SALSA) kan användas för studiehandledning. Modersmålsenheten inom Produktionsstyrelsen anordnar modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmålet för elever både i kommunal och fristående verksamhet.

Modersmål	Budget	Utfall	Avvikelse	Utfall
Antal genomsnitt (jan-dec)	2013	2013		2012
Modersmål i grundskola	465	460	-5	445
Studiehandledning på modersmål	74	76	2	80

Minoritetsspråk

Modersmålsundervisning i de nationella minoritetsspråken, bl a finska och samiska, ska erbjudas enligt delvis andra regler än övriga språk. Kommunen har också utifrån lagstiftning och åtagandet att verka som finskt förvaltningsområde ett särskilt ansvar för minoritetsspråken. Ett projekt för att stärka minoritetsspråken har därför inletts under 2013 i samverkan mellan Kultur – och utbildningsnämnden och Produktionsstyrelsen. Projektet finansierades genom statsbidrag med 80 tkr.

4.3.6 Internationell klass och språkstöd

För nyanlända elever som inte har grundläggande kunskaper i svenska språket finns internationella klasser i Söraskolan och Hackstaskolan. En placering i internationell klass

erbjuds under maximalt två år. Språkstödet innebär utökad undervisning i svenska som andraspråk för att underlätta övergången till ordinarie klass. Även för elever i de internationella klasserna erbjuds modersmålsundervisning och studiehandledning.

Internationell klass	Budget	Utfall	Avvikelse	Utfall
Genomsnitt (jan-dec)	2013	2013		2012
Söra	33	18	-15	24
Hacksta	34	27	-7	25
Totalt	67	45	-22	49

4.3.7 Lokaler

Syftet med Kultur- och utbildningsnämndens lokalförsörjningsprognos är att ge ett underlag för planering av lokaltillgång efter efterfrågan och lagkrav samt att uppmärksamma lokalfrågorna ur ett övergripande ekonomiskt perspektiv.

Lokalprognosen för grundskolan 2013 visade ett överskott av lokaler inom den kommunala produktionen samtidigt som de fristående skolorna i kommunen utökar antalet platser. Befolkningsprognosen visar endast på en svag ökning de kommande åren, vilket innebär ökade kostnader för tomma lokaler om åtgärder för att anpassa kapaciteten inte vidtas. En strategi för den kommunala produktionens lokalkapacitet behöver därför tas fram av Produktionsstyrelsen.

En ny fristående skola, Solbackens Montessori, startade i kommunen höstterminen 2013. Samtidigt finns på några års sikt behov av nya skolenheter i exploateringsområden till exempel Svinninge. Lokalkostnaderna för 2013 ökade med 3,8 mkr jämfört med föregående år och med 4,2 mkr jämfört med budget. Fredsborgskolan utökade sina lokaler hösten 2013. Margretelundsskolan utökades med en paviljong. Se tabell 2 för specifikation av kostnader per skola.

F-klass, grundskola & fritidsher	Budget	Utfall	Avvikelse	Utfall
Lokalkostnader Tkr	2013	2013		2012
Kommunala utförare i Österåker	51855	52 213	358	51321
Enskilda utförare i Österåker	11 102	14 957	3 855	1967
Totalt	62 957	67 170	4 213	63 288

4.4 Särskola

4.4.1 Grundsärskola

Grundsärskola finns inom två kommunala enheter i kommunen, Sjökarbyskolan och Solskiftetsskolan. Sammanlagt 42 elever är mottagna i grundsärskolan.

Beslut om mottagande i särskolan tas av sakkunnig Elevstöd. Utifrån nya allmänna råd om mottagande i särskola har rutiner utarbetats för att tydliggöra hur arbetsgången kring utredning och mottagande i Österåkers kommun ska gå till.

Ersättningen i grundsärskolan utgår från en schablonmodell med fem behovsgrupper. Inplacering i behovsgrupp görs av kultur – och utbildningsförvaltningen i samband med beslut om mottagande i sarskolan och därefter kan justeringar göras efter ansökan och i dialog med enheten. Under våren 2013 genomförde ekonomienheten en utredning i samverkan med kultur – och utbildningsförvaltningen med anledning av Produktionsstyrelsens prognostiserade underskott för sarskolan. Utredningen utmynnade i vissa justeringar av ersättningsnivåerna i budget 2014 samt åtgärdsförslag för en budget i balans.

Grundsärskola	Budget	Utfall	Avvikelse	Utfall
Antal elever (genomsnitt)	2013	2013		2012
Grundsärskola År 1-9	43	42	-1	50
Fritidshem År 1-6	19	19	0	25
Nettokostnad tkr	-19 080	-17 790	1290	-19 428
Nettokostnad/elev inkl fritids	-444	-424	20	-389

Total kostnad för 2013 blev 17,8 mkr vilket är 1,3 mkr lägre än budgeterat. Budgeterade kostnader per elev var högre än vad utfallet blev. Nettokostnad per elev var 424 000 kr/år. Antal elever är 42 varav 7 elever gick i grundsärskola utanför kommunen.

4.4.2 Gymnasiesärskola

Gymnasiesärskola	Budget	Utfall	Avvikelse	Utfall
Antal elever (genomsnitt)	2013	2013		2012
Gymnasiesärskolan	37	32	-5	31
Nettokostnad tkr	-14 008	-10 268	3 740	-10 338
Nettokostnad/elev tkr	-379	-321	58	-333

Gymnasiesärskola finns inte inom kommunen utan eleverna ansöker via gymnasieantagningen till andra skolor i länet. Sammanlagt 32 elever gick i gymnasiesärskolor utanför kommunen.

Kostnad för gymnasiesärskolan blev 3,7 mkr lägre än budgeterat och beror på 5 färre elever samt lägre kostnad per elev än budgeterat.

4.5 Gymnasieskola

2013 fanns fem gymnasieskolor i kommunen, varav en i kommunal regi. Under året gick gymnasieskolan John Bauer i konkurs och gymnasieskolan Didaktus lade ned verksamheten i Österåker på grund av för få sökande. Elever från dessa skolor kunde erbjudas fortsatt utbildning i andra gymnasieskolor inom kommunen.

På Österåkers gymnasium finns en inriktning inom det samhällsvetenskapliga programmet för elever med diagnos inom autismspektrum som utöver programpeng finansieras av Kultur- och utbildningsnämnden (19 elever 2013).

Nedan tabell visar antal elever i olika regi inom och utanför kommunen.

Gymnasiet	Budget	Utfall	Avvikelse	Utfall
Antal elever (genomsnitt)	2013	2013		2012
Kommunal regi i kommunen	340	406	66	377
Enskild regi i kommunen	474	350	-124	417
Kommunala utanför kommunen	323	317	-6	298
Enskilda utanför kommunen	512	562	50	620
Totalt	1649	1635	-14	1713

Nettokostnaden var 92 500 kr/elev och år för 2013. Tabellen visar intäkter och olika kostnader inom gymnasieverksamheten

Gymnasiet	Budget	Utfall	Avvikelse	Utfall
Tkr	2013	2013		2012
Volym - pengfinansierad	-157 593	-155 215	2 378	-163 485
Stöd i gymnasieskola (specialskolor)	-500	-607	-107	-391
Intäkter moms-komp mm	6 100	5 448	-652	6 124
Inackorderingstillägg		-345	-345	-300
Övrigt	-149	-113	36	-354
Modersmål i gymnasiet	-534	-481	53	-500
Total nettokostnad	-152 676	-151 313	1363	-158 406
Nettokostnad/gymnasieelev tkr	-92,6	-92,5	0,0	-92,5

4.5.1 Modersmålsundervisning i gymnasieskolan

Modersmålsundervisning i gymnasieskolan regleras i skolförfattningarna.

Modersmålsundervisningen anordnas av Produktionsstyrelsen. Ersättning ges med ett schablonbelopp per elev.

Modersmål i gymnasiet antal	Budget 2013	Utfall 2013	Avvikelse	Utfall 2012
Antal elever (genomsnitt)	66	72	6	81

4.6 Vuxenutbildning och svenska för invandrare (sfi)

I vuxenutbildningen ingår gymnasial och grundläggande vuxenutbildning, svenska för invandrare samt särskild utbildning för vuxna. Vuxenutbildningen tillhör organisatoriskt Produktionsstyrelsen. Huvudsakligen ges utbildningarna i egen regi inom kommunen.

Vuxenutbildning, särvox, SFI	Budget	Utfall	Avvikelse	Utfall
	2013	2013		2012
Grundläggande utbildning	39	35	-4	39
Gymnasiekurser	205	189	-16	205
Särvox antal	18	18	0	18
SFI, svenska för invandrare heltid	98	147	49	98
SFI, svenska för invandrare antal	172	277	105	172

4.7 Mål och resultat inom utbildning

Kultur – och utbildningsnämnden har liksom övriga nämnder fastställt inriktningsmål utifrån det övergripande målet länets bästa skola. Dessutom följer nämnden årligen upp kvalitet och resultat utifrån målen i skollag och läroplan. Uppföljningen syftar bl a till att ge medborgarna information och möjlighet till jämförelser vid val av skola. Resultaten ligger också till grund för särskilda satsningar som kan bidra till ökad måluppfyllelse. En viktig del i uppföljningen är den analys som ska göras på verksamhetsnivå inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet vilket är ett krav enligt skollagen. Några sådana uppgifter har inte kunnat erhållas från produktionsförvaltningen. Bristerna i det systematiska kvalitetsarbetet har påtalats bl a i samband med utvärderingen av vuxenutbildningen och kommer enligt Produktionsstyrelsen att åtgärdas.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål: Österåker ska ha länets bästa skola

Kultur- och utbildningsnämndens resultatmål: Skolorna i Österåker ska vara attraktiva val för elever, föräldrar och medarbetare.

Tabell. Andel som valt skola inom kommunen samt attraktiv arbetsplats

Styrtal	Nuläge	Mål	Resultat
Val av skola åk 1 – 6 *	91%	94%	Ej uppnått
Val av skola åk 7- 9*	75%	78%	Ej uppnått
Val av gymnasieskola *	46%	49%	Ej uppnått
Attraktiv arbetsplats **	43%	70%	Ej uppnått

Källa: * Extens,

** Produktionsförvaltningens medarbetarundersökning 2013

Den lagstadgade rätten till val av skola innebär att skolpengen följer med eleven vid val av skola i annan kommun och till fristående skolor. Sedan 2008 har totalt ca 11 % av eleverna i åk 1 – 9 valt skolor i andra kommuner. En viss förskjutning har skett under perioden från kommunal till fristående skola. Nedan tabeller visar andel uppdelat på årskurs 1-6 samt årskurs 7-9 i olika regi inom och utanför kommunen samt motsvarande för gymnasiet.

Grundskola	Budget	Utfall	Avvikelse	Utfall
Andelar	2013	2013		2012
Andel år 1-6				
Kommunal regi i kommunen	80%	75%	-5%	79%
Enskild regi i kommunen	16%	16%	0%	14%
Kommunala utanför kommunen	1%	1%	0%	1%
Enskild regi utanför kommunen	2%	7%	5%	6%
Andel år 7-9				
Kommunal regi i kommunen	59%	56%	-3%	58%
Enskild regi i kommunen	19%	19%	0%	18%
Kommunala utanför kommunen	2%	2%	0%	2%
Enskild regi utanför kommunen	21%	23%	2%	22%
Andel i kommunen år 1-6	96%	91%	-5%	93%
Andel i kommunen år 7-9	78%	75%	-3%	76%

Gymnasiet	Budget	Utfall	Utfall
Andelar	2013	2013	2012
Kommunal regi i kommunen	21%	25%	22%
Enskild regi i kommunen	29%	21%	24%
Kommunala utanför kommunen	20%	19%	17%
Enskilda utanför kommunen	31%	34%	36%
Gymnasiet totalt	100%	100%	100%
Andel i kommunen	49%	46%	46%

Uppföljning av nyckeltal

De övergripande målen i läroplan för grundskolan (SKOLFS 2010:37) anger de kunskaper som varje elev bör ha när de lämnar grundskolan. Läsåret 2012/13 infördes ett nytt betygssystem med betygsstegen A-F, där E utgör godkänd kunskapsnivå. Målet är alltså att alla elever ska uppnå minst betyg E i samtliga ämnen.

Målet är inte uppfyllt.

Tabell. Andel elever i åk 9 som uppnått målen i samtliga ämnen, alla skolor i kommunen vårterminen valt år

	2013	2012	2011	2010	2009
Österåker	71,6	77,8	76,6	78,4	80,9
Stockholms län	78	78,2	78,6	88,2	88,8

Källa: Skolverket SIRIS

En uppföljning av resultaten på enhetsnivå visar att de flesta skolorna i kommunen hade försämrade resultat 2013. De största bristerna i måluppfyllelse finns inom de kommunala skolorna.

Tabell. Andel elever behöriga till nationellt yrkesprogram i gymnasieskolan

	2013	2012	2011	2010	2009
Österåker	84,8	87,7	87,2	90	93,8
Stockholms län	88,8	88,4	88,9	89,2	89,9

Källa: Skolverket SIRIS

Under 2013 har särskilda satsningar gjorts för att höja måluppfyllelsen i matematik i kommunen.

Resultaten på de nationella proven har ökat både i åk 3 och 6. En stor del av satsningen har finansierats genom utvecklingsmedel som ligger utanför skolpengen. I åk 3 är det endast Österåker och Sigtuna i länet som har förbättrat resultaten på de nationella proven i matematik mellan 2012 och 2013. I åk 6 har resultaten ökat från en nivå som var bland de lägsta i länet till en nivå som ligger nära genomsnittet i länet. Även i åk 9 har resultaten på nationellt prov förbättrats mellan 2012 och 2013. Utifrån de höjda resultaten även i länet kan man fundera på om proven var likvärdiga mellan åren. Trots detta har resultaten, särskilt i åk 6, ökat så kraftigt att detta inte bör vara den enda förklaringen. Skillnaden i måluppfyllelse mellan pojkar och flickor på nationella prov i åk 9 är relativt stor. 12,9 % och 4,7 % av pojkarna hade ej godkänt.

Tabell. Andel elever i åk 3 som nått målen i nationellt prov i matematik, alla skolor i kommunen

	2013	2012
Österåker	74,6	70,5
Stockholms län	72,6	75,5

Tabell. Andel elever i åk 6 som nått målen i nationellt prov i matematik, alla skolor i kommunen

	2013	2012
Österåker	94,3	67,6
Stockholms län	95,3	80,3

Tabell. Andel elever i åk 9 som nått målen i nationellt prov i matematik, alla skolor i kommunen

	2013	2012
Österåker	91,6	80,2
Stockholms län	91,2	85,3

Källa: Skolverket SIRIS i samtliga tabeller.

Uppföljning av kvalitetsfaktorer

En kundundersökning har genomförts våren 2013 i samtliga skolor i kommunen. Kundundersökningen görs i samverkan med nio kommuner i länet. Resultaten har presenterats på webben och för nämnden. En stor andel av både föräldrar och elever anger att de känner sig trygga i skolan och de flesta är nöjda med skolan i Österåker. Det område som sticker ut med låga resultat i hela undersökningen är upplevelsen av arbetsro på lektionerna. Enheterna har fått del av resultaten av kundundersökningen både på kommun - och enhetsnivå som ett underlag för sitt eget kvalitetsarbete.

Tabell. Andel föräldrar och elever med positivt svar (4+5)

	Föräldrar F klass	Föräldrar åk 2	Föräldrar åk 5	Föräldrar åk 8	Elever åk 5	Elever åk 8
Mitt barn/jag är nöjd med skolan	91	88	86	80	83	79
Mitt barn/jag upplever att det är arbetsro i skolan	53	57	49	53	53	54
Mitt barn/jag upplever att det är tryggt i skolan	89	80	91	93	89	90

Källa: Kundundersökning 2013

Uppföljning gymnasieskolan

En länsövergripande enkätundersökning har 2013 genomförts i gymnasieskolan åk 2 genom Gymnasieantagningen. Resultaten finns både på kommun – och skolnivå på gymnasieantagningens hemsida. Generellt har eleverna i Österåker en positiv uppfattning om sin utbildning. Andel elever som uppger att de känner sig trygga är 95 %. De områden som negativa svar är arbetsro, delaktighet och inflytande.

Uppföljning vuxenutbildning

Österåkers kommun har 2013 deltagit i en gemensam utvärdering av vuxenutbildning inom länet. Sammantaget visade utvärderingen på flera utvecklingsområden, t ex behov av snabbare genomströmning inom sfi, att öka lärarnas tillgänglighet, betygsresultat och brister i verksamhetens och Produktionsstyrelsens uppföljning. Nämnden har efterfrågat en redovisning med åtgärder från Produktionsstyrelsen med anledning av utvärderingens slutsatser.

4.7.1 Åtgärder för måluppfyllelse

Huvuddelen av finansieringen inom skolan sker genom skolpeng. Åtgärder för måluppfyllelse görs därför i huvudsak inom varje enhet. Kultur – och utbildningsnämnden har i budget 2013 haft medel för att stötta utvecklingen mot måluppfyllelse genom t ex teknisk utrustning, fortbildning, projekt och andra aktiviteter.

Åtgärd	Aktivitet
Utvecklingsmedel grundskola	Särskilda satsningar inom t ex matematik, forskning, fortbildning
IT satsning	Fördelat efter antal elever per enhet för att öka användningen av IT i undervisningen
PISA 2015 mattesatsning genom SKL	Matematikstrategi har utarbetats. Kartläggning av styrning och ledning utifrån SKLs modell.
Elever med annat modersmål	Projekt inom språkintröduktion på gymnasiet och bidrag till modersmålsenheten och internationella klasser.
Tekniksatsning	Insatser i Metodverkstan och särskilda undervisningsgrupper
Fonden med anledning av Kronprinsessans bröllop	Extra bidrag efter ansökan för insatser för elever med dyslexi i grundskolan
Konsultativt stöd inom autism	0,2 tjänst för stöd och råd kring elever med autismspektrumtillstånd
Minoritetsspråk (statsbidrag)	Projekt för att stärka minoritetsspråken
Differentierad resursfördelning	Fördelat per enhet efter andel föräldrar med låg utbildning och utländsk härkomst (SALSA) för likvärdig skola.
Uppföljning och utvärdering	Uppföljning av resultat, personal, elevstatistik enligt uppföljningsplan Kundundersökning
Dialog med utförare	Utförarmöten med alla rektorer samt utvecklingsråd med representanter från skolorna
Satsningar på lärare	Karriärtjänster har införts. Extra lönesatsning till lärare via höjd peng.
Samverkan	BUS, socialtjänsten, trafikenheten, produktionsförvaltningen, ekonomienheten.

- **Utvecklingsmedel för grundskolan**

Fokus för utvecklingsmedel är insatser som enligt forskningen har påverkan på måluppfyllelsen i skolan. Därmed utgör de ett medel för att nå målet länets bästa skola. Under 2013 har framför allt matematikutvecklingen varit i fokus.

Fortbildning/matematiklyftet. Sex skolor har deltagit i Skolverkets fortbildning matematiklyftet och utvecklingsmedel finansierat handledare i tre av dessa skolor. Övriga handledare har finansierats genom statsbidrag. Fortbildningen har varit mycket uppskattad och den kommunala produktionen planerar att samtliga skolor ska delta under nästa år.

Matematikutvecklare. Uppdraget har bl a omfattat kartläggning av resultat, nätverk för matematiklärare och ett nyhetsbrev om matematik på webben. En diagnosplan för matematik som kommer att användas i samtliga kommunala skolor och även erbjuds till fristående skolor har också tagits fram.

Mattecoach på nätet. I Alliansens överenskommelse 2011 framgick att elever i Österåkers kommun skulle erbjudas tjänsten mattecoach på nätet. Mattecoach på nätet har tre huvudsyften med sin verksamhet:

Elever i grundskolan och gymnasiet ska få stöd i sin matematikundervisning av lärarstudenter med en utbildning inom matematik och matematikdidaktik.

Lärarstudenter ska få möjlighet till ett extraarbete som ger dem kompetens inom sin framtida lärarroll, som de inte kan få genom sin utbildning.

Mattecoach på nätet ska vara en grund för forskning kring hur nätbaserad undervisning mot grundskole- och gymnasieelever bedrivs på bästa sätt.

Förutom Österåker är det nio kommuner i landet som är anslutna till tjänsten. Under 2013 har endast 60 samtal inkommit från elever i kommunen. Främst i gymnasiet. Kostnaden för abonnemanget är 130 000 kr per år.

Forskarskola. En lärare i kommunen har påbörjat sin forskarutbildning inom Stockholms universitet. Utbildningen är på 50 % under fyra år och finansieras genom utvecklingsmedel. Inom ramen för utbildningen finns utrymme för kommunövergripande utvecklingsarbete som planeras i samråd med utvecklingsrådet.

Kommunikatör. En kommunikator har anställts inom kommunikationsenheten med uppdrag mot Kultur- och utbildningsnämndens verksamhetsområden. Ett fokusområde är att bidra till målet "länets bästa skola". Tjänsten finansieras delvis genom utvecklingsmedel.

- **IT-satsning för skolorna i kommunen**

I budget 2013 fördelas två mkr för IT i grundskolan. Syftet är att stimulera användningen av it i undervisningen för att öka elevernas måluppfyllelse. 2013 fördelades medlen till skolorna utifrån elevantal i respektive enhet. 81 % fördelades till den kommunala produktionen. Till de fristående skolorna fördelades medlen per enhet. Kultur- och utbildningsnämnden har genom en enkät följt upp hur medlen har nyttjats. Det var främst inom två områden som verksamheterna investerade; datorer och annan teknisk utrustning till elever och klassrum samt utbildningsinsatser för lärare.

- **PISA 2015**

Kommunen deltar sedan hösten 2012 i ett nationellt projekt genom SKL för att höja resultaten i matematik. Arbetet bedrivs i nätverk med ett antal kommuner i länet. I projektet ingår både politiker, skolledning, förvaltningsledning och lärare vilket har varit en styrka för att genomföra åtgärder på alla nivåer - inte bara inom undervisningen. Under projektets gång har olika teman som har hög påverkan på måluppfyllelse behandlats t ex systematisk uppföljning och utvärdering, lärarkompetens och modeller för särskilt stöd. Arbetet under 2013 har främst varit inriktat på kartläggning och diskussioner i nätverksgrupperna, vilket har bidragit till att få syn på utvecklingsbehov inom den egna kommunen och spridning av goda exempel.

En matematikstrategi har också tagits fram i kommunen för att säkra fortsatta insatser för matematikutveckling.

- **Elever med annat modersmål**

Inom ramen för den särskilda satsningen på elever med annat modersmål som nämnden gjort i budget har 300 tkr använts till ett projekt inom språkintröduktion i gymnasieskolan. Verksamheten erbjuder intensiv utbildning i svenska för nyanlända elever för att ge möjlighet till fortsatta studier eller yrkesutbildning. Under senare år har elevgruppen blivit alltmer heterogen. Elever med mycket knapphändig skolbakgrund ställer nya krav på organisationen. Projektet har bidragit till att göra mer flexibla gruppindelningar vilket enligt verksamheten gett positiva effekter för elevernas möjlighet att tillgodogöra sig utbildningen.

- **Tekniksatsning**

I nämndens budget 2013 har sammanlagt 400 tkr avsatts för satsningar på teknik i syfte att öka måluppfyllelsen och bidra till målet länets bästa skola. 100 tkr har fördelats till kulturenheten för aktiviteter inom ramen för Metodverkstan som avser att bygga vidare på den publika delen dvs verksamhet som riktar sig till medborgare under fritid. Resterade medel har fördelats till modersmålsenheten, de internationella klasserna och de särskilda undervisningsgrupperna som haft ett stort behov av teknisk utrustning.

- **Fonden med anledning av Kronprinsessans bröllop**

Fonden omfattar 100 tkr årligen. Medlen avser enligt direktiven insatser för elever med dyslexi. Ansökan görs två gånger per år. 2013 har samtliga medel fördelats. Medlen har nyttjats till såväl fortbildning inom området som införskaffande av material och teknisk utrustning. I möten med utförare har framkommit att fonden ses mycket positivt även om beloppen inte blir så stora per enhet.

- **Konsultation inom autism**

Antalet elever med diagnos inom autismspektrum har ökat under åren. För att dessa elever ska ha möjlighet att nå målen och kunna fungera i skolmiljön ställs stora krav på pedagogiska och miljömässiga anpassningar och personal med kunskap om funktionsnedsättningen. Nämnden har under 2013 avsatt medel för konsultativa insatser till skolorna kring elever med autismspektrumdiagnoser. På grund av vakans har tjänsten bara kunnat erbjudas till skolorna under januari – februari och påbörjats igen först i december 2013. Tidigare utvärdering av insatsen har varit positiv.

- **Minoritetsspråk**

Ett projekt för att stärka minoritetsspråken har finansierats genom statsbidrag. Särskilt fokus har legat på finska där kommunen även är förvaltningsområde med särskilda åtaganden. Inom projektmedlen har satsningar gjorts på teknik till modersmålslärare, modersmålsstöd på finska för elever i förskoleklass och föreläsning för modersmålslärare.

- **Differentierad resursfördelning - SALSA**

För att bidra till ökad likvärdighet mellan skolorna i kommunen har 4,5 mkr fördelats genom viktning utifrån föräldrarnas utbildningsbakgrund och elevernas härkomst. Totalt har tolv skolor fått del av medlen 2013. Två skolor har fått ca 1,3 mkr var, beloppen för övriga varierar mellan 132 000 – 298 000 kr per enhet. Förvaltningen har genom en enkät följt upp hur skolorna har nyttjat medlen och vilka synpunkter som finns på viktningen. Sex skolor som har tilldelats medel har besvarat enkäten.

Samtliga enheter anser att kriterierna för fördelning är adekvata. Medlen har i huvudsak nyttjats till personalförstärkningar, t ex för studiehandledning, specialpedagogstöd, utökning av SVA och tolk. De effekter som enheterna lyfter fram är ökad måluppfyllelse för elever inom målgruppen och även i viss mån inom övriga skolan då de extra resurserna avlastar andra pedagoger. Man har också sett ökad studiero på en skola och ökad möjlighet till inkludering. En rektor uttrycker att de viktade resurserna har en "avgörande betydelse för att kompensera för föräldrars låga utbildningsnivå".

- **Uppföljning och utvärdering**

Kultur- och utbildningsnämnden följer årligen upp resultat, personal och elevstatistik och gör jämförelser på enhets- och kommunnivå. Resultaten har publicerats på webben som ett stöd för medborgare att jämföra och välja skolor.

Uppföljning av betygsresultat visar att andel med godkända betyg i åk 9 har sjunkit och ligger under nivån för länet. Även andel behöriga till gymnasieskola har sjunkit.

En kommunikatör till Kultur- och utbildningsnämndens verksamhetsområden har anställts för utveckling av information och kommunikation mot medborgare och utförare.

- **Dialog med utförare**

Kultur – och utbildningsförvaltningen har under året haft flera forum för dialog med utförare. Fyra gånger per år bjuds alla utförare in för information och diskussion. Förvaltningen har också startat ett utvecklingsråd med representation från både kommunala och fristående utförare med syfte att vara ett bollplank vid fördelning av särskilda utvecklingsmedel.

- **Satsningar på lärare**

Forskningen har visat att läraren är en nyckelfunktion för elevernas måluppfyllelse och därmed en väsentlig faktor för att nå målet länets bästa skola. Satsningar på lärare förväntas bidra till att öka kommunens attraktivitet som arbetsgivare och både få och behålla behöriga och kompetenta lärare.

Karriärtjänster för lärare infördes från höstterminen 2013 genom statsbidrag. Sammanlagt beviljades kommunen bidrag för 12 tjänster. Syftet att lärare, utan att lämna undervisningen, kan få en tjänst som förstelärare med ett lönetillägg. Även lektorstjänster ingår i satsningen, men har inte varit aktuellt i Österåkers kommun.

2013 gjordes en extra satsning på 10 mkr på lärarlöner till förskola och skola, vilken lades ut i pengarna.

4.8 Kultur

4.8.1 Skapande skola

Kulturrådet avsätter årligen projektmedel för att förbättra samverkan mellan skola och kultur i landets kommuner. Samordningen av kommunens ansökan om bidrag inom ramen för Skapande skola sköts av kulturenheten. Vi har varit framgångsrika i detta arbete och för 2013 fick kommunen 1,2 miljon kronor att fördela mellan kommunens skolor. Det är en höjning med 100 tkr.

4.8.2 Musikskola

Verksamheten har idag ett mer varierat utbud av kurser och framträdanden där eleverna erbjudits möjligheten att framträda inför publik har ökat. Den ökade satsningen på musikundervisning på fritiden ökar valfriheten avseende aktiviteter på eftermiddagar och kvällar och blir ett komplement till det rika idrottslivet som finns i Österåker. Antalet kurser i musikskolan var 1736 i genomsnitt för året, vilket är 521 fler jämfört med budgeterat. Se nedan tabell. Detta ökade kostnaderna med 3,2 mkr. Den kommunala musikskolan står för 60 % och de enskilda för 40 % av kurserna. Utnyttjandegraden i åldersgruppen 7-20 år har ökat från 7 % 2010 till 19 % 2013.

M usikskola	Budget	Utfall	Avvikelse	Utfall
Genomsnitt kurser (jan-dec)	2013	2013		2012
Ämneskurs	1025	1363	338	1275
Ensemble	130	259	129	207
Kör	60	114	54	86
Totalt Musikskola	1215	1736	521	1568
Antal inskrivna elever	1012	1386		1307

M usikskola	Budget	Utfall	Avvikelse	Utfall
T kr	2013	2013		2012
Volym	-9691	-13504	-3 813	-12 565
Intäkter	3290	3918	628	3 735
Total nettokostnad	-6401	-9586	-3 185	-8 830
Nettokostnad/kurs	-5,3	-5,5		-5,6

Ovan tabell visar intäkter och kostnader för musikskolan. Nettokostnaden/kurs var 5 500 kr/år.

4.8.3 Österåkers bibliotek

Under första halvåret har två medarbetare, förutom en nyrekryterade bibliotekschefen, slutat. Två längre sjukskrivningar utöver det har inneburit en högre arbetsbelastning för personalgruppen för att kunna hålla de ordinarie öppettiderna. Personalen från huvudbiblioteket har även täckt upp bemanningen av Ljusteröfilialen.

Biblioteket övergick i halvårsskiftet 2013 från Produktionsförvaltningen till Kultur- och utbildningsförvaltningen. En barn- och ungdomsbibliotekarie till huvudbiblioteket är rekryterad och började i oktober. Ett flertal timvikarier introduceras under sommar och höst för att kunna täcka upp vid behov. Ny bibliotekschef rekryterad internt under sommaren.

Läsombudsutbildningen har genomförts enligt plan.

Flera ansökningar till Kulturrådet har genomförts och två har beviljats. En ansökan gäller litteraturinköp till skolor och medlen är fördelade till skolorna.

Den andra, kallad ”Språktentakler”, avser samarbete med Språkverkstaden och genomförs under 2014.

Under året har en utlåningsautomat köpts in .

Upphandling av ny besöksräknare pågår och installation gjordes under hösten.

Ny uppgradering till senaste versionen av biblioteksdatasystemet BOOK-IT genomfördes i september. Se nedan nyckeltal för biblioteket.

Biblioteket	Budget	Utfall	Avvikelse	Utfall
	2013	2013		2012
Biblioteket, öppettimmar	2 620	3 129	509	2 869
Biblioteket, besök	150 000	144 471	-5 529	148 798
Biblioteket, utlåning	150 000	148 602	-1398	148 678

4.8.4 Kulturknuten

Kulturknuten fortsätter att utvecklas till ett kulturellt och pedagogiskt centrum. Under året har Kulturanalys varit på besök. De skrev sedan i en förstudie om kulturella och kreativa näringar för Jönköpings län där de framhöll Österåkers arbete med att koppla ihop kultur och utbildning som ett föredöme. Intäkterna och uthyrandet av lokaler ökar stadigt. Flera nya aktörer har kommit till under året. På söndagarna har Metodverkstaden öppnats upp som samlingsplats för medborgare att pyssla med sina barn. Det har gått från 0 besökare till över 100 varje söndag. I nämndens budget fördelades 100 tkr för en särskild satsning på teknikaktiviteter. Dessa har genomförts under året på metodverkstaden. Under 2014 kommer de att med hjälp av biblioteket bli en skaparlåda på söndagar som komplement till bokutlåningen. Skaparlådan avser att bygga vidare på den publika verksamheten. Taxan för att hyra i Berga teater har inte höjts utan är densamma som tidigare.

4.8.5 Offentliga evenemang

2013 års sommarevenemang hade en bra publiktillströmning. Väderförhållandena var goda vilket gav evenemangen bra förutsättningar. Fler sökande om bidragen har tillkommit de senaste åren, trots detta är budgeten för dessa bidrag oförändrade. Wira-spelen som spelades för 29 året, har en snittpublik på 5 400 personer. Opera på varvet lyckades få till ett samarbete med Kungliga Operan. Det blev en Italiensk afton som avslutades med allsång "Fångarnas Kör" tillsammans med Ljusterökören samt solister från Operan och Kungliga hovkapellet. Totalt hade de 1 100 personer i publiken. Dessa siffror är fantastiska med tanke på den begränsade marknadsföringsbudget som fanns. Värt att nämna är också att kulturministern var på plats. Detta evenemang betydde att vi tog ett nytt kliv framåt med kulturen. Samt att vi satte även Österåker/Ljusterö på kartan både lokalt, regionalt och internationellt.

Livat på Hagbykullen bytte i år spelplats och etablerade sig på Ekbacken under namnet "Livat på Ekbacken". Publiken hittade dit, men det saknas fortfarande resurser för att kunna sitta på ett bra sätt, framförallt för äldre personer. Kullehusteatern bjöd på Misantropen av Molière i samarbete med Riksteatern. Föreställningen på Ekbacken var välbesökt och då Ljusterö var spelplats var mer än utsåld.

För att nå bättre resultat krävs större marknadsföringsbudget. Opera på Varvet hade inte en enda annons i de stora tidningarna för att budgeten inte tillät det. Detta innebär att

man missar besökare samt att Österåker missar en chans till stark marknadsföring av kommunen. Den typen av marknadsföring anser vi är viktigt för varumärket.

4.8.6 Port till Tärnanområdet

Kultur- och utbildningsförvaltningen bidrog med 35 tkr för renovering av det gamla Hönshuset vid Domarudden. Detta är ett projekt som är delvis finansierat via Leader Uross som är en ideell förening som bedriver landsbygdsutveckling i kommunerna Östhammar, Norrtälje, Österåker, Värmdö, Haninge och Nynäshamn.

4.8.7 Allmänskultur

- Samtliga förskolor, dagbarnvårdare och skolor har erbjudits scenkonst och/eller skolbio.
- Valborg hölls traditionsenligt och vi bidrog med personal och kör samt städhjälp.
- Seniorernas dag firades på Ekbacken 21 maj.
- Nationaldagen firades på Ekbacken med uppträdande av lokala grupper och artister. Musikskolorna presenterade sig genom varsitt uppträdande. Dagen avslutades med en uppskattad föreställning av Cookies N Beans och Johan Kinde. Midsommarfirandet hade i år över 1200 besökare
- Ett filmprojekt för förskolepedagoger och fritidspersonal har hållits på Kulturknuten där de lärt sig att göra film med hjälp av Ipads.
- Luciakröningen på Åkersberga torg och resan runt i Österåker till äldreboenden genomför vi tillsammans med Lions.
- Nytt för i år är att vi även är med och hjälper till så att Ljusterö kan få sin egen Luciakröning.
- I år invigdes en stor utställning med Roland Svensson. De var ett samarbete med Rolands Svenssons vänner och Ljusterö konstförening. De har sitt säte i Österåker och vi har hjälpt till att sammankoppla dessa två föreningar.
- Vi har i augusti haft en offentlig konstvisning av kommunens offentliga skulpturer. Denna dag hade vi hjälp av Länsmuseets pedagoger.
- Vi bidrog med pengar så att man kunde ha en enhjulingsuppvisning för alla skolor då de var en prova-på-dag för idrotten.
- Vår personal samt teknik var med då Ljusfestivalen var på torget. I år hade den regn och rusk som inslag.
- Allmänskulturen har fördelat bidrag till föreningar och samarbetat med studieförbund och andra kulturaktörer.
- Värt att notera är att den konstpolicy på 1% som KF tog 2012-03-19 valde man att icke följa vid renoveringen av Söraskolan. Renoveringen beräknas kosta 200 miljoner kronor.

4.8.8 Kulturmiljö

I reglementet för Kultur- och utbildningsnämnden under punkt 25 står följande:

”Kultur- och utbildningsförvaltningen ska vara kontaktform för föreningar och övriga intressenter avseende kulturmiljöfrågor som rör bevarande, vård och lämplig användning av byggnader, anläggningar och miljöer av kulturhistoriskt och/eller estetiskt värde.”

Detta har vi genom att bistå med rådgivning, hänvisning till rätt kompetenser så som kontakt med Länsmuseet, Länsstyrelsen och andra experter inom området.

Dessutom arbetar vi i nära dialog med de lokala föreningarna och Hembygdsföreningen.

Vi för en aktiv dialog med Stockholms Läns Hembygdskonsulent Ann Pettersson gällande bevarandeplikt och utveckling.

Kulturmiljön förvaltas enligt reglementet för Byggnadsnämnden som ”genom sin fackkompetens inom det byggtkniska området, i frågor som rör kulturmiljön stödja bevarande, vård och lämplig användning av byggnader, anläggningar och miljöer av kulturhistoriskt eller estetiskt värde”. Detta följs upp med återkommande möten med samhällsbyggnadschefen.

Samarbetet mellan Kultur- och utbildningsförvaltningen och Österåkers hembygdsförening är ständigt pågående genom ”Vem vet mest”-tävlingen som riktar sig till elever i årskurs 4 och som är ett sätt att aktivt lyfta våra kulturhistoriskt viktiga miljöer. Nytt för i år var att man under en dag kunde åka runt och besöka våra stora besöksmål så som Tunaborgen, Härsbaka Gruvan, Margretelunds slott. På dessa ställen möttes man av hembygdsföreningens medlemmar i ÖHF som berättade om dessa ställen. Denna tävling växer för varje år. KS har fått ett uppdrag att se över huruvida kulturmiljön ska vara delad ansvarsmässigt mellan Samhällsbyggnadsförvaltningen och Kultur- och utbildningsförvaltningen. Vi kommer att bistå dem i detta uppdrag.

4.8.9 Österåkerskonsthall Länsmsgården

Länsmsgårdens äldsta delar går tillbaka till 1700-talet och dess manbyggnad utgörs av en välbevarad parstuga i två våningar. På huset finns en vindflöjel med årtal 1743. Länsmsgården har fram till början av 1900-talet varit bostad för kronolänsmannen. Länsmsgården har med sina tillhörande byggnader och hela sin gårdsmiljö officiellt givits beteckningen "ett speciellt värdefullt kommunalt kulturminne". Länsmsgården är i ett dåligt skick varför kultur- och utbildningsförvaltningen tillsammans med kommunstyrelsen valt att börja en varsam renovering. Denna renovering är planerad att pågå under tre år. Arbetsförmedlingen är delaktig genom att man finansierar arbetsledande byggnadsteknisk expertis.

Länsmsgården och Österåkers konsthall är idag det enda utflyktsmålet, norr om Stockholm, med konstutställningar, öppen keramikverkstad, konsthantverksbutik, visningar, föreläsningar, musikarrangemang, cafeteria samt en etablerad trädgård genom Åkersberga trädgårdssällskap.

Nya besöksgrupper har under senare år kommit till Länsmsgården Österåkers konsthall genom att utställningsverksamheten har utökats och breddats, genom skapande verkstad för barn och ungdom. Barnen får större förståelse av att se och förstå konst, arbeta med lera och måleri.

Ett stort samarbete sker idag med skolorna i Österåker och det ökar för varje år. Under 2012 hade Länsmsgården och Österåkers konsthall 16 000 besökare, varav

7 000 var barn och ungdomar.

Länsmansgården och Österåkers konsthall erbjuder stor potential och möjligheter till att bli ett regionalt besöksställe året runt för alla Österåkersbor samt för alla boende i Nordostsektorn.

4.9 Idrott och fritid

Under 2013 anställdes en sakkunnig för idrott och fritidsfrågor i kommunen på heltid.

4.9.1 Föreningsbidrag och övriga bidrag

Det bidrag som delas ut till ideella barn- och ungdomsföreningar i Österåkers kommun ansöks och delas ut två gånger om året och består av två delar, ett kommunalt aktivitetsbidrag och ett lokalbidrag. Detta är på 2,6 mkr. Dessutom tillkommer driftbidrag på 900 tkr till två verksamheter. Total budget för bidragen har 2013 varit 3.765 Mkr.

Under 2013 har det kommunala aktivitetsbidraget delats ut till 45 föreningar. Anläggningsbidraget har betalats ut till tio föreningar. Andelen föreningar är relativt oförändrat sedan 2012 men däremot är tendensen ökade antal sammankomster och deltagartillfällen för aktivitetsbidraget.

Kommunalt aktivitetsbidrag:

	Ht 2012	Vt 2013	Avvikelse
Antal sammankomster			
	14688	17658	2970

	Ht 2012	Vt 2013	Avvikelse
Deltagartillfällen			
Flickor	47342	50199	2857
Pojkar	73942	81851	7909
Totalt	121284	132050	10766

4.9.2 Simhallar

2013 är det första helåret som har skett i Medleys regi. Sedan övertagandet 2012 har en utveckling skett av verksamheten, bland annat genom ökade öppettider både under veckorna men även säsongvis över sommaren. Under året har det även startats upp mer simskoleverksamhet, exempelvis Babysimskola och Minisimsskola på Solskiftesbadet där man även möjliggjort bokning via hemsidan. På Söra har det blivit fler tider för skolor att boka, gymdelen har byggts ut och man har även startat med Personlig Träning och crawlkurser. Se nedan nyckeltal för simhallarna

Simhallar	Budget 2013	Utfall 2013	Avvikelse	Utfall 2012
Antal besökare	77 000	80 483	3 483	63 839
Simskola åk 1-2 antal besök	8 000	9 040	1040	8 514

4.9.3 Sport och friluftsvksamhet

En omfattande kartläggning av de objekt som drivs och sköts av Produktionsförvaltningen har genomförts under 2013. Denna förleddes av den utmaning som inkom avseende sport- och friluftsvksamheten. Gårdarna har också deltagit på Kanalens dag och varit drivande i Ungdomens dag.

Förutom den ordinarie beställning som görs av Kultur- och utbildningsförvaltningen har även en vägg tagits bort i Hackstahallen för att göra arrangemang mer tillgängliga för publik.

Tillsammans med Samhällsbyggnadsförvaltningen har arbete med belysning och barnpulkabacke i gamla skidbacken i Hacksta friluftsområde genomförts.

Sport o friluft	Budget	Utfall	Avvikelse	Utfall
Tkr	2013	2013		2012
Nettoanslag sport o friluft	-21718	-21718	0	-20 059
Söra sporthall, andel av hyra				-1520
Kapitalkostnader före 2010	-1902	-1902	0	-2 323
Total nettokostnad peng och lokal	-23 620	-23 620	0	-23 902

4.9.4 Friluftsbaden

Arbetet med att rusta upp och tillgängliggöra kommunens publika bad påbörjades under 2012 tillsammans med Samhällsbyggnadsförvaltningen och Produktionsförvaltningen. Det arbetet fortsatte under 2013 med toalett vid Drängsjön, Domarudden. Där byggdes också omklädningshytt upp och likaså vid Linanäs och Garnsviksbadet. För tillgänglighetsanpassningen förlängdes badrampen vid Bredviksbadet.

4.9.5 Fritidsgårdar

Fritidsgårdarnas verksamhet består av en del som utgår från stort ungdomsinflytande (själva gårdsverksamheten), fältverksamhet, skolbarnomsorg för 10 till 12-åringar samt LSS på Solskiftesskolan. På gårdarna har ungdomarna genomfört konstprojektet ”Konsten växer” som fick Lions stipendium för årets ungdomsverksamhet. Bergagårdens Teater har under år 2013 satsat på film, en ny verksamhet som ligger i tiden för ungdomar och som hela tiden utvecklas och växer snabbt. Bergagården deltog på Kanalens dag och fritidsgårdarna har gemensamt deltagit i planering och genomförande av Ungdomens Dag tillsammans med kommunens ungdomslots. Fritidsgårdarna har utsett en fritidsledare som är aktiv i kommunens ungdomsråd.

Utökat samarbete har bland annat skett tillsammans med Österåkers gymnasium, Söraskolan, IT-gymnasiet, REACTA Spotlight (ungdomsförening för ungas fysiska och psykiska hälsa) och föräldrar.

Kommunens fältverksamhet spelar en stor roll i att skapa trygghet kring kommunens barn och ungdomar. Med flexibelt arbetssätt, uppsökande, relationsskapande och

främjande perspektiv har nu fältverksamheten etablerat sig i kommunen och är en efterfrågad och uppskattad verksamhet, där också minienkäter pekar på att ungdomars förtroende för ”fältarna” i sin roll är stort.

Under hösten 2012 uppmärksammade fältgruppen ett behov av verksamhet för ungdomar lördagskvällar. Under våren 2013 startade verksamheten upp och man har kunnat konstatera att behovet fortsatt är stort. Verksamheten pågår.

Fältgruppen har också under 2013 inlett ett samarbete med några ideella barn- och ungdomsföreningar kring prova-på-verksamhet. Se nedan nyckeltal för fritidsgårdarna.

Fritidsgårdar	Budget	Utfall	Avvikelse	Utfall
	2013	2013		2012
Öppettimmar/vecka Vt / Ht (Ej sommarlov)	128	128	0	129
Nöjda med öppettider och verksamhet	85%	85%	0	85%
Unika besökare	1500	142	-358	1500
Antal besök	75 000	69 157	-5 843	77 256

5. Ung i kommunen

5.1 Ungdomsrådet

Lillbroängen

Ungdomsrådet inledde året med att rivstarta samarbetet med kommunens samhällsbyggnadsförvaltning i planeringen av en ny aktivitetspark/mötesplats i anslutning till Åkers Kanal. Arbetet har inneburit workshops, framtagande av en webbenkät som riktats till kommunens invånare i allmänhet och till ungdomar i synnerhet. Ca 100 svar inkom och låg till grund för det planer och ritningar som togs fram av de ansvariga arkitekterna. Ungdomsrådet har vid ett par tillfällen också träffat arkitekterna på plats i den blivande parken, för att ge synpunkter på området och på ritningarna som sedan reviderats efter deras synpunkter. Första spadtag togs av Ungdomsrådet i september och anläggningsarbetet fortlöper 2014.

Besök i KUN

Under 2013 gjorde Ungdomsrådet vid två tillfällen besök i Kultur- och utbildningsnämnden för att berätta om sitt engagemang och sina projekt. Vid första besöket i maj presenterade sig alla medlemmar och berättade om varför man valt att engagera sig i rådet. Därefter berättade projektgruppen S.L.U.F (idag omdöpt till LURK) om sitt arbete för ett stort LAN (Local Area Network) för 300 deltagande ungdomar i Åkersberga Sporthall under sommaren 2014. Under sitt andra besök i Kultur- och utbildningsnämnden som hölls i november, presenterade rådet förloppet kring arbetet med Aktivitetsparken Lillbroängen. De visade bilder och förklarade arbetsprocesserna de

deltagit i och berättade vad de tyckte om att få vara delaktiga i projektet från början och vad de har lärt sig under resans gång.

LAN-gruppen/LAN-föreningen LURK

Arbetet för att arrangera ett stort LAN för ungdomar i och utanför kommunens gränser startade som en projektgrupp inom Ungdomsrådet och utvecklades under 2013 till att bli en fristående ungdomsförening. Föreningen LURK är startad genom SVEROK som är Sveriges största ungdomsförbund och som arbetar med att samla, utveckla och sprida spelhobbyn. I SVEROK startar och driver ungdomar sina egna föreningar på egna villkor och skapar verksamhet tillsammans. Planeringen inför LAN:et fortlöper under 2014 och planeras att gå av stapeln i juni.

Ungdomens Dag

Under Ungdomens Dag valde Ungdomsrådet själva de aktiviteter de ville lägga pengar på. De valde att hyra in aktiviteter från företaget Airgames såsom bungeerun och stora zumodräkter. Det var konstant kö till dessa aktiviteter under dagen och flera hundra ungdomar provade på. Utöver detta delade Ungdomsrådet ut glass och mintpastiller och informerade om rådets aktiviteter och arbete.

Informationsspridning

Under 2013 använde rådet en del av sin budget till att arbeta fram en layout och beställa visitkort och beachflaggor som de framöver kommer att använda för att sprida information om rådet och om hur unga kan påverka i kommunen.

5.2 Ungdomens Dag

Den 30 augusti gick Ungdomens Dag av stapeln i området kring Kulturknuten för tredje året i rad. Precis som föregående år skedde ett mycket nära samarbete med Fritidsgårdsenheten och vad gäller planering och förarbete var Tore Björner från Bergagården mycket involverad. Planeringen påbörjades redan i mars och arbetet bestod i att utveckla konceptet ytterligare, kontakta föreningar och verksamheter, planera aktiviteter, upplägg och tävlingar. Alla affischer och grafiskt formspråk skapades internt av oss och vi arbetade hårt med att sprida information till ungdomar och allmänhet genom olika kanaler. God kontakt med skolorna är avgörande för att ett sådant här arrangemang ska lyckas. Ungdomens Dag fick detta år fint väder vilket lockade ca 1000 ungdomar att besöka området under dagen. Utbudet under dagen bestod av information från exempelvis Rädda Barnens ungdomsförbund, Tjejjouren, FutureCreatives, Ungdomsmottagningen, med flera. Många av kommunens föreningar fanns representerade och visade upp sina verksamheter, trots att det är svårt för ideella krafter att delta under vardagar. Musikunderhållning ljöd hela dagen och på scen stod bland annat ungdomar från kommunens musikskolor och Idol-deltagaren Sara Sangfeldt. Allra populärast under dagen var Ungdomsrådets aktiviteter bungee-run och sumobrottning samt Solskiftesskolans boomfight. Dessa aktiviteter hade en konstant kö och var ständigt upptagna. Området bubblade av ungdomar som deltog i tipspromenaden, pratade med olika verksamheter, fikade och umgicks. I utvärderingar och samtal med deltagande

utställare och ungdomar fick dagen ett gott betyg. Fritidsgårdsenheten ställer sig mycket positiva till att fortsätta samarbeta kring Ungdomens Dag även under 2014.

5.3 Skolmässan

En gemensam skolmässan för kommunens alla grund- och gymnasieskolor genomfördes för andra gången i syfte att visa kommunens invånare på det utbud av skolor som finns inom kommunens gränser. Mässan genomfördes den 7 november och hölls precis som tidigare på Berga Teater. Mässan pågick mellan kl. 17:00-20:00. 23 av 25 skolor deltog samt representanter från kultur- och utbildningsförvaltningens kundvalsgrupp. Förutom ungdomslötsen som ansvarade för mässan fanns Sandra Hangvar och Maria Berghäll från ProjektTree AB fanns inhyrda som mässpersonal. 2013 års skolmässan besöktes av ca 600 barn, ungdomar och föräldrar som gav ett gott betyg.

5.4 LUPP

Under senhösten genomfördes livsstilsundersökningen LUPP (Lokal Uppföljning av Ungdomspolitik) bland kommunens ungdomar för andra gången. Enkäten gick precis som förra gången ut till åk 8 samt år 2 på gymnasiet. Svarefrekvensen för åk 8 blev 87% som räknas som mycket tillförlitligt. År 2 på gymnasiet kom dock endast upp i 57% vilket innebär att resultatet endast kan ses som en fingervisning om läget och inget vi kan dra några väl underbyggda slutsatser ifrån. Analysarbetet och skrivandet av rapport sker under våren 2014.

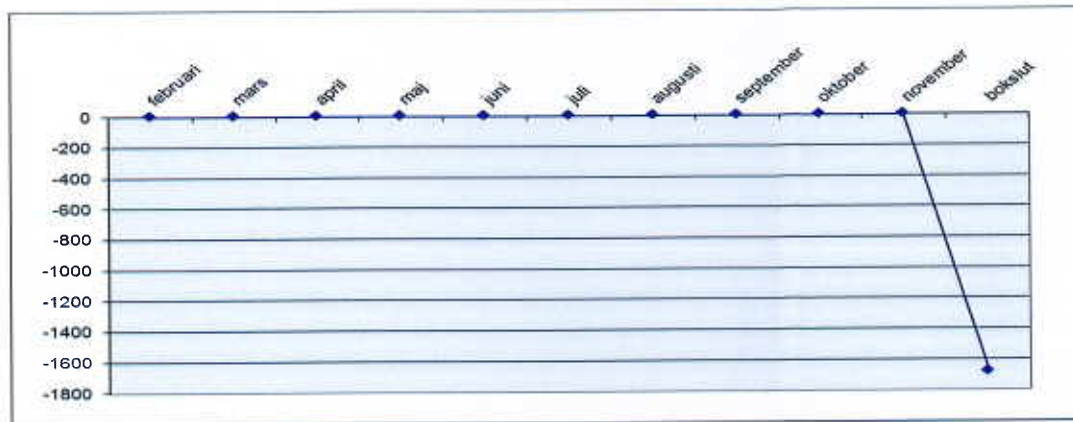
5.5 Young Voices

Det tvååriga projektet *Young People's Voices in the Archipelago*, ägt av Skärgårdsstiftelsen i samarbete med Skärgårdsungdomarnas intresseorganisation SKUNK, avslutades med en mycket uppskattad konferens på Radisson Blue Strand Hotell i Stockholm den 14 oktober. Där presenterade de delaktiga ungdomarna, bland annat från Ljusterö, slutrapporten och berättade om sina tankar om utveckling av framtidens och nutidens skärgård. Deltagande på konferensen var politiker, tjänstemän och representanter från den ideella sektorn från samtliga samverkande kommuner från Stockholms och Ålands skärgård. Även om projektet är avslutat går arbetet med utveckling av kommunens skärgård under 2014 vidare, tillsammans med engagerade ungdomar boende på Österåkers skärgårdsöar. Rapporten har även presenterats i Kultur- och utbildningsnämnden.

5.6 Ung på Webben

Arbetet under 2013 har fortsatt med upplägg av struktursystemet på sidan samt skrivande av texter och val av en del bilder. Väntan på mallarna för subsajter från leverantören har tagit längre tid än förväntat och därför går arbetet vidare in i 2014.

6. Prognossäkerhet

Under hela året bedömdes att prognosen för helheten skulle hålla sig inom budgetramen, d.v.s. avvikelserna hade tagit ut varandra mellan de olika verksamheterna.

Utfallet för december var högre kostnader med 1,681 tkr. Vilket motsvarar -0,18 % av budgeterade nettokostnader 950 mkr. Gymnasiets kostnader hade prognostiserats med lägre kostnader på 2,1 mkr i november men utfallet blev 1,3 mkr. Elevplaceringar inom specialskolor hade inte tagits med i prognosen för november vilket blev missvisande. Övriga avvikelser består av många små förändringar. 8 olika verksamheter har haft högre kostnader eller lägre överskott med ca 100 tkr per verksamhet jämfört med prognos i november vilket tillsammans ger en avvikelse på ca 1 mkr.

7. Uppföljning av verksamhetsspecifika miljömål

Nämndens resultatmål baserade på kommunens miljömål:

7.1 Begränsad klimatpåverkan

Verksamheterna gör miljömedvetna inköp genom att använda upphandlade avtal.

Statistik från upphandlingsenheten visar att vid 98 % av alla köp har upphandlade avtal använts. Målet är uppfyllt

7.2 Giftfri miljö

Verksamheterna skall vara rökfria.

Kultur- och utbildningsnämnden har efterfrågat återrapportering från Produktionsstyrelsen angående efterlevnad av kommunens policy för rökfri arbetstid. Ingen återrapportering har ännu skett. Målet är inte uppfyllt.

8. Framåtblick

8.1 Förskola

Beslut om omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds ska tas i kommunfullmäktige.

Kultur- och utbildningsförvaltningen har fått uppdrag av Kommunfullmäktige att ta fram en plan för att nå 5,2 barn/årsarbetare i förskolan.

Projektmedel från Specialpedagogiska skolmyndigheten till att utvidga Språkverkstans verksamhet med över 760 tkr har erhållits för 2014 .

8.2 Utbildning

Översyn av resursfördelning för att vända trenden med sjunkande resultat. T ex SALSA, sökbara medel, särskilda satsningar för att stödja utveckling mot målen.

Lokalplanering utifrån ökad konkurrens och överkapacitet inom den kommunala produktionen, vilket på sikt kan medföra ekonomiska konsekvenser på kommunnivå. Bevakning av gemensam vuxenutbildningsregion, vilket kan medföra ökade kostnader beroende på utformning av samverkansavtal och administrativa behov.

Bevakning av ny lagstiftning, t ex sommarskola, obligatorisk förskoleklass, obligatorisk differentiering av skolpeng, kan medföra krav på ökade pengnivåer.

8.3 Kultur

Samarbetet med Kungliga Operan kommer att fortsätta 2014.

Biblioteket får söndagsöppet.

Metodverkstan etablerar sig i Centrum.

Biblioteket startar knattefilmsklubb med visning på lördagar.

Under 2014 påbörjas en förstudie inför övergången från det nationella klassifikationssystemet SAB, till det internationella systemet Dewey. Övergången ska genomföras i alla folkbibliotek under 2015.

De populära e-bokslånen ökar i antal varje månad. Det kommer också en förändrad debiteringsmodell från e-boksleverantörerna vilket gör det svårare att uppskatta kostnaden för dessa lån. Detta är en svår utmaning med en fast budget.

Bibliotekets hyresavtal är konstruerat med en hyrestrappa och höjs med 165 tkr utöver indexuppräknningar vartannat år under hyresperioden 2010 -2020. Hyreshöjning skedde 2012 och nu 2014. Därefter 2016, 2018 och 2020. Budgetramen för biblioteket behöver justeras med hänsyn till detta för att inte sänka kvaliteten på biblioteket.

Som ett led i att utveckla miljön för besökare kommer en ljuddämpad avdelning att inrättas genom inglasning. Den kommer att möjliggöra att genomföra program och aktiviteter som till sin natur genererar mer ljud. Belysningen i biblioteket kommer också att förbättras.

Kommunens äldre generation är betydligt aktivare än tidigare och vill kunna ha tillgång på kulturella upplevelser på hemmaplan. För att vi ska kunna söka statliga bidrag för kulturevenemang riktad till äldre behöver kommunen kunna påvisa att man även satsar egna resurser. En utvidgning av Kultur- och utbildningsnämndens kulturuppdrag bör därför göras genom att omfatta målgruppen 65+.

Konst och utsmyckning av kommunens olika miljöer bör utvecklas som en varumärkesstödjande åtgärd. 1 %-regeln ska respekteras.

Kommunens hembygdspark, Ekbacken, bör utvecklas med el, scen och sanitet för att möta den funktion som krävs för evenemang till en växande befolkning.

8.4 Idrott och fritid

Under 2014 kommer det inom området idrott och fritid ta fram ett Idrotts- och fritidspolitiskt program, samt göras en kartläggning av anläggningarna (med anläggning menas byggnader såväl som andra ytor, ex friluftsområden) och hur dessa nyttjas. Parallellt sker också en mer långsiktig inventering av investeringsbehov vars inriktning och prioritering görs med stöd av de övergripande programmen.

Vidare kommer också en tydligare struktur och modell tas fram för återkoppling och kvalitetssäkring av Kultur- och utbildningsnämndens beställning till entreprenörer och/eller Produktionsenheten. Områdena för detta är i dagsläget:

- Sport- och friluftsområdet
- Simhallarna
- Fritidsgårdarna/fritidsfältarna
- Domarudden

Struktur och indelning för detta kan komma att förändras i och med ändrade politiska direktiv men behovet av en tydligare återkopplingsmodell med definiering av nyckeltal är oberoende av dessa.

Gällande föreningsbidragen kan vi se tendens till ökad verksamhet. Då den totala summan för bidragen är fixerad innebär antal ökade föreningar, ökade aktiviteter, ökat antal föreningar som äger sina anläggningar att summan till var och en minskar. Detta bör också belysas i ljuset av den idrotts- och fritidspolitiska strategin och kartläggning av anläggningssituationen för att hitta medvetna vägval.

8.5 Ung i kommunen

LUPP-rapporten kommer att färdigställas och användas som kunskapsunderlag till beslut och diskussioner rörande kommunens unga.

Demokratiprojekt för att sprida information om demokrati, ungas rättigheter och möjligheter att påverka inleds.

Som en fortsättning på det framgångsrika samarbetet mellan Samhällsbyggnadsförvaltningen och Ungdomsrådet kommer en workshop att hållas tillsammans med Ungdomsrådet och andra unga i samband med utvecklingsarbetet rörande Åkersberga Centrum/Åkersberga Stad.

Ungdomsföreningen LURK ansöker om att bli bidragsberättigad förening i kommunen och arrangerar sitt första LAN för 300 besökande ungdomar.

Ungdomens Dag arrangeras under hösten och konceptet utvecklas.

Arbetet med Barn- och ungdomspolitisk strategi färdigställs.

Arbetet utifrån resultatet av Young Voices-projektet fortskrider tillsammans med ungdomar från kommunens skärgårdsöar.

Arbetet med utveckling av ”ung webbsida” fortsätter.

Bilaga 1: Lokalkostnader förskola

Bilaga 2 Lokalkostnader grundskola och särskola

Bilaga 3: Lokalkostnader kultur och fritid

Bilaga 4: Målbilaga

Resultatrapporter (kan bli fler bilagor)

Lokalersättning Tkr

Bilaga 1

Enskilda förskolor	2011	2012	2013	
Amorinens Föräldrakooperativ	390	390	390	
Björkdungens förskola	481	481	494	
Dahlans förskola	225	249	238	
Berga förskola	1 409	1 350	1 278	
Skåvsjöholms förskola	578	584	584	
Förskolan NaturligtVis	255	267	266	
I Ur och Skur Ekorrens Föräldrakoop.	434	292	366	
Klippans Föräldrakooperativ	622	581	581	
Montessoriförsk. Aquarius (föräldrakoop)	426	458	426	
Montessoriförsk. Neptunus (föräldrakoop)	680	716	716	
Montessoriförsk. Octopus (föräldrakoop)	426	458	426	
Rydbo Friskola/Förskola	576	587	644	
Sjöbjörnens förskola	879	906	915	
Skogslunden	1 782	1 808	1 815	
Solbackens Montessori	276	276	271	
Sollundens förskola	1 298	1 317	1 322	
Sunnanvindens Waldorfförskola	137	141	139	
Tärnans Förskola (föräldrakooperativ)	263	272	266	
Vildvittra förskola (föräldrakooperativ)	653	663	665	
Enskilda förskolor Total	11 789	11 794	11 802	8
Kommunala förskolor				
Bikupans förskola	1 203	874	876	
Båtstorp	1 208	972	975	
Färglådan	764	779	781	
Ingmarsö förskola	170	173	-	
Kantarellen	796	812	814	
Ljusterö förskola	368	375	376	
Luffarbackens förskola	1 496	1 172	1 175	
Luna förskola	657	670	679	
Roslags-Kulla förskola	574	585	586	
Sjöhästen	585	596	598	
Skogsbacken	1 047	1 068	1 070	
Skärgårdsstads förskola	1 122	1 144	1 147	
Smedby förskola	890	907	910	
Säby Förskola	1 226	1 250	1 253	
Söralids förskola	1 603	1 634	1 639	
Tallsättra förskola	753	768	770	
Tuna förskola	879	896	899	
Äppellundens förskola	615	627	628	
Åsättra förskola	279	284	285	
Kommunala förskolor Total	16 237	15 585	15 461	-124
Totalt	28 027	27 379	27 263	-116
Öppna förskolan (delar lokal m Luna)	164	167	170	

Lokalersättning Tkr				Bilaga 2
Enskilda grundskolor, inkl	2011	2012	2013	Avvikelse
Akers Friskola	4 049	4 049	4 049	
Fredborgskolan	2 289	2 333	3 824	
Korallens Friskola	1 459	1 379	1 545	
Prolympia	2 184	2 952	3 943	
Rydbo Friskola	1 173	1 253	1 276	
Solbackens montessoriskola			320	
	11 155	11 967	14 957	2 990
Kommunala grundskolor, inkl				
Bergsättraskolan	2 611	2 611	2 619	
Hackstaskolan	3 704	3 704	3 715	
Ingmarsö skola	144	144	318	
Ljusterö skola	2 906	2 906	2 920	
Margretelundsskolan	4 561	4 861	5 409	
Roslags-Kulla skola	1 545	1 548	1 550	
Rydbo skola	2 248	2 248	2 254	
Sjökarbyskolan	4 119	4 119	4 135	
Skärgårdsstadsskolan	5 460	5 460	5 475	
Solskiftesskolan	5 817	5 817	5 867	
Söraskolan	7 649	7 649	7 670	
Tråsättraskolan	5 101	5 101	5 115	
Åkerstorpsskolan	1 996	1 996	2 001	
Österskärsskolan	3 157	3 157	3 165	
	51 017	51 321	52 213	892
Totalt grundskola	62 173	63 287	67 170	3 883
Kommunala sarskolan, inkl				
Sjökarbyskolan	608	620	618	
Solskiftesskolan	2 197	2 239	2 041	
Solskiftet fritidshem	442	442	451	
	3 247	3 301	3 110	-191
Kommunal vuxenutbildning	1 339	1 368	1 384	17
Totalt skolverksamhet	66 759	67 955	71 664	3 709

Lokalersättning Tkr		Bilaga 3	
	2011	2012	2013
Sport och friluft:			
Idrottshallar			
Ljusterö	379	386	387
Margaretelund	287	293	294
Roslagskulla	684	698	700
Rydbo	473	482	484
Sjökarby	599	610	621
Skärgårdsstad	549	560	561
Solskifte	848	864	866
Tråsättra	816	831	834
Åkerstorp	271	277	277
Österskär	231	236	236
Hacksta	1 333	1 359	1 362
Åkersberga is/sporthall (2 ishallar)	5 789	5 119	5 133 Kallhyra från 1 apr-2011
Söra sim- o sporthall	3 062	2 870	1 612 Kallhyra från 1 apr-2011
Solskiftesbad	712	725	560 Delar kontrakt med fritidsgård solskiftet
Söra simhall			1 266
Totalt sport o friluft	16 522	15 309	15 193
Biblioteket	2 962	3 097	3 209
Fritidsgård -Bergagården	730	745	788
Fritidsgård -Ljusterö	65	67	31
Fritidsgård -Solskiftesgården			167
Kulturknuten			
Berga teater	1 282	1 314	1 269 Delar kontrakt med fritidsgård berga
Rephuset (fd berga idrottshall)	489	997	999
Metodverkstan, språkverkstan mfl	-	567	577
Totalt kulturknuten	1 770	2 878	2 845
Totala lokalkostnader	22 049	22 097	22 233

KF:s inriktningsmål	KUN:s resultat mål	Mätmetod/Styrta	Mål
Österåker ska vara bästa skolkommun i länet	Förskolor och skolor i Österåkers kommun är attraktiva val för elever, föräldrar och medarbetare.	Intern statistik 1. Val av förskola inom resp utanför kommunen. Nuläge 2011 inom kommunen 99% utanför 1 % 2. Val av skola inom resp utanför kommunen år 1-6 Nuläge 2011 92% / 8% 3. Val av skola inom resp utanför kommunen år 7-9 Nuläge 2011 76% / 24% 4. Val av gymnasieskola inom resp utanför kommunen Nuläge 2011 45% / 55% Medarbetarundersökning Nöjdhetsindex * 1. Attraktiv arbetsplats förskola 46 2. Attraktiv arbetsplats skola 43	Förskola (1): 2012-2014 oförändrad 1% Skola (2): 2012 - 93% 2013 - 94% 2014 - 95% Skola (3): 2012 - 77% 2013 - 78% 2014 - 79% Gymnasieskola (4): 2012 - 47% 2013 - 49% 2014 - 50% Medarbetarundersökning Nöjdhetsindex * (se nedan) 1. 70 2. 70
Invärdarna skall uppleva en professionell service av hög kvalitet & ett gott bemötande för all kommunal service	Invärdarna är nöjda med förvaltningens service och bemötande.	Kommunens kvalitet i korthet 1. Hur många av medborgare som skickar in en enkel fråga via epost får svar inom två arbetsdagar? 2009 87 % 2. Hur många av medborgarna uppfattar att de får ett gott bemötande när de via telefon ställt en enkel fråga till kommunen? 2009 65%	Service (1): 2012 - 89% 2013 - 91% 2014 - 95% Bemötande (2): 2012 - 75% 2013 - 85% 2014 - 95%
Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och funktionshindrade Ekonomi i balans	Tillgänglighet för funktionshindrade och äldre till anläggningar inom nämndens ansvarsområde. Verksamheterna utnyttjar resurser effektivt och håller budget.	Intern statistik Bokslut 1. Ingen budgetavvikelse. (Förutom volymförändringar i pengfinansierade verksamheter) 2. Prognossäkerhet avvikelse max 1%	En insats per år i samråd med handikapprådet och samhällsbyggnad 1. Ingen avvikelse 2. max 1% avvikelse
KF:s miljömål			Öka
Begränsad klimatpåverkan	Verksamheterna gör miljömedvetna inköp genom att använda upphandlade avtal.	Statistik upphandlingsenheten 1. Öka avtalstroheten - dagsläge 90%	
Giftfri miljö	Verksamheterna ska vara rök fria.	Intern statistik	100%

Tjänsteutlåtande

Kultur- och utbildningsförvaltningen

Till Kultur- och utbildningsnämnden

Datum 2014-01-09

Dnr 2014/0003-004

Arkivbeskrivning 2014 för Kultur- och utbildningsnämnden

Sammanfattning

Enligt arkivlagen och kommunens arkivreglemente, senast reviderad i Kommunfullmäktige den 14 april 2010 § 51 (ÖFS 2010:1), ska varje myndighet upprätta en arkivbeskrivning. Under 2013 genomfördes en omorganisation av biblioteksverksamheten att flytta från Produktionsstyrelsen till Kultur- och utbildningsnämnden och vid omorganisationer av vikt måste arkivbeskrivningen uppdateras.

Beslutsförslag

Kultur- och utbildningsnämnden beslut

Arkivbeskrivning 2014 för Kultur- och utbildningsnämndens verksamhet godkänns.

Bakgrund

I juni 2013 övergick den organisatoriskt tillhörighet för biblioteksverksamheten från Produktionsstyrelsen till Kultur- och utbildningsnämnden.

Bilagor

Bilaga 1. "Arkivbeskrivning 2014"

Björn Moe
Förvaltningschef

Birgitta Johansson
Administrativ samordnare

Expedieras

Akt

PS

Biblioteket

Arkivbeskrivning 2014

Kultur- och utbildningsförvaltningen

Datum 2014-01-09

Dnr 2014/0003-04

Bilaga I

Arkivbeskrivning 2014 för Kultur- och utbildningsnämnden

Denna arkivbeskrivning är upprättad enligt 6 § arkivlagen (SFS 1990:782) och Österåkers arkivreglemente (ÖFS 2010:1) och ger en samlad överblick över Kultur- och utbildningsnämndens arkiv och arkivbildning och dess ansvarsområden.

Organisation och verksamhet

Kultur- och utbildningsnämnden bildades 2011 och ersätter tidigare Förskolenämnden, Utbildningsnämnden och Kultur- och fritidsnämnden som var verksamma under perioden 2008-01-01 – 2010-12-31.

Kultur- och utbildningsnämnden ansvarar för:

- Utbildningsverksamhet
 - Förskoleverksamhet
 - Förskoleklass
 - Grundskola
 - Skolbarnomsorg för barn upp till och med 12 år
 - Grundsärskola
 - Gymnasieskola
 - Gymnasiesärskola
 - Kommunal vuxenutbildning (Komvux)
 - Vuxenutbildning för utvecklingsstörda (Särvux)
 - Svenska för invandrare (sfi)

- Kultur-, förenings-, idrotts- och fritidsverksamhet
 - Fritidsgårdar och övrig öppen ungdomsverksamhet
 - Musikskola
 - Folkbibliotek
 - Idrotts- och friluftsanläggningar
 - Kulturknuten
 - Stöd till ideella föreningar och studieförbund enligt fastställda normer
 - Allmän kulturell verksamhet innefattande bl a verksamhet i hembygds- och fornminnesvård
 - Biblioteksverksamhet

ESU-verksamheten flyttade från Produktionsstyrelsen till Kultur- och utbildningsnämnden 1 juli 2011 (beslut i KF §65/2011). I samband med överföringen tog Kultur- och utbildningsnämnden över handlingar. Handlingarna som övertogs från ESU-verksamheten är från år 1995.

Ansvar för biblioteksverksamheten flyttades från Produktionsstyrelsen till Kultur- och utbildningsnämnden och genomfördes under 2013. (beslut i KF §5:8/2013).

Arkivbeskrivning 2014

Historik

- 1862 Österåkers socken blir Österåkers kommun i samband med kommunreformen.
- 1952 Österåkers storkommun bildades vid kommunreformen.
- 1974 Österåkers kommun och Vaxholms kommun slås samman.
- 1983 Vaxholms kommun delas i Österåkers och Vaxholms kommuner.

Genom omorganisation upphörde Skolestyrelsen 1991. Därefter har nedanstående förändringar skett:

- 1992 – 1999 Skolnämnd
- 2000 – 2002 Barn- och ungdomsnämnd. Förskole- och Skolnämnd slås ihop. Förskolenämnden låg tidigare under Socialnämnd.
- 2003 – 2006 Förskolenämnd, Grundskolenämnd
- 2007 – 2010 Förskolenämnd, Utbildningsnämnd och Kultur- och fritidsnämnden inrättades.
- 2011 – 2014 Kultur- och utbildningsnämnden inrättades genom sammanslagning av Förskolenämnden, Utbildningsnämnden och Kultur- och fritidsnämnden

Viktigare handlingar

- Protokoll (publiceras på www.osteraker.se)
- Diarieförda handlingar, författningssamlingar (bl a reglemente och riktlinjer publiceras på www.osteraker.se)
- Årsredovisningar (verksamhetsberättelse)

Sökingångar i arkivet och digitala system

Sökingångar i arkivet är i första hand arkivförteckning, diariet, dokumenthanteringsplan och nämndprotokoll.

Diariet förs från och med 2010 i det digitala diariet Public 360. Dessförinnan, från och med 1993, fördes det i diarieföringssystemet Winess och före 1993 fördes det manuellt. Information från Winess har migrerats till Public 360. Diariet skrivs varje år ut på papper för arkivering. Övriga digitala system är Extens som togs i bruk 1997 och som är ett administrativt verktyg som används inom förskolan, grundskolan, gymnasiet, Komvux, musikskolan och för vårdnadsbidrag. Före Extens tog i bruk användes programmet Skolami.

Gallringregler

Handlingar bevaras och gallras (dvs förstörs) i enlighet med dokumenthanteringsplanen. Kommunen har antagit gemensamma gallringsföreskrifter för handlingar av tillfällig eller ringa betydelse KS § 67/2010 (dnr KS 2010/25-003).

Gallringstider är angivna i dokumenthanteringsplanen.

Sekretess

Elevhandlingar och bilagor till överklagande är sekretessbelagda. För vissa arkivhandlingar gäller sekretess enligt bestämmelserna i Offentlighets- och sekretesslagen.

Arkivbeskrivning 2014

Arkivansvarig för arkivverksamheten

Arkivansvarig: Björn Moe, förvaltningschef kultur- och utbildningsförvaltningen
Arkivhandläggare: Inger Löfman, registrator kultur- och utbildningsförvaltningen
Arkivhandläggare: Birgitta Johansson, administrativ samordnare kultur- och utbildningsförvaltningen.

Tjänsteutlåtande

Kultur- och utbildningsförvaltningen

Till Kultur- och utbildningsnämnden

Datum 2014-01-14

Dnr 2013/0117-100

Svar på remiss – Bra och näringsriktig mat till alla i skolan

Sammanfattning

Medborgarförslag till Kommunfullmäktige 2013 11 11 har remitterats till Kultur – och utbildningsnämnden.

Beslutsförslag

Kultur- och utbildningsnämnden föreslår Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta

Medborgarförslag – Bra och näringsriktig skolmat, anses besvarad genom att kommunen följer de nationella riktlinjerna för näringsriktiga måltider i skolan.

Bakgrund

I skollagen 10 kap 10§ framgår att eleverna i grundskolan ska erbjudas näringsriktiga måltider. I kommunens Kostpolicy FS 2009:2, framgår att kommunen ska följa riktlinjer från Statens livsmedelsverk 2007 avseende måltider i förskola och skola. Detta innebär bland annat att Livsmedelsverkets råd och riktlinjer används som utgångspunkt vid måltidsplaneringen vad gäller beräkning av energi och näringsinnehåll. I syfte att stärka arbetet med näringsriktig mat och skolmåltidens utformning har Regeringen 2012 uppdragit åt Livsmedelsverket att i samverkan med Skolverket ta fram information och att erbjuda utbildningsinsatser till ansvarig personal inom skolkök. Uppdraget ska slutredovisas till Utbildningsdepartementet den 12 mars 2014. Någon skyldighet att erbjuda frukost i grundskolan finns inte i skollagen.

Förvaltningens slutsatser

I samband med en översyn av kommunens styrdokument kommer kommunens kostpolicy att revideras under 2014 bl a med utgångspunkt i Livsmedelsverkets nya rekommendationer. Förvaltningens slutsats är att kommunens riktlinjer avseende skolmåltidernas utformning och innehåll följer de nationella bestämmelserna om näringsriktiga måltider i grundskolan.

Bilagor

1. Kommunens kostpolicy FS 2009:2

Notering: Livsmedelsverket 2010 – ”bra mat i förskola och bra mat i skola”. På grund av allt för omfattande dokumentation i ärendet v.g. följ denna länk: www.livsmedelsverket.se

Björn Moe

förvaltningschef

Kerstin Johansen

sakkunnig

Expedieras

Kommunstyrelsen

Kommunens författningssamling

Kostpolicy för goda matvanor inom Österåkers kommun

FS 2009:2

Fastställd av Kommunfullmäktige den 15 juni 2009, § 76 (dnr KS 2008.40 622)
Kostpolicyn gäller för verksamheterna inom förskola, skola, fritidshem, familjedaghem, fritidsgårdar och kommunala sportanläggningar.

1 kap. Inledning

Mat och måltider är viktiga i våra liv, som njutning, källa till glädje, som mötesplatser och kulturbärare. Matvanorna har också stor betydelse för hälsan, såväl för barn och vuxna. Bra mat och fysisk aktivitet gör dessutom att barnen blir piggare och får lättare att lära.

Målsättningen med en kostpolicy är att alla som arbetar i verksamheter där måltider serveras, förskola, skola och fritidsverksamhet ska ha gemensamma mål och medverka till att alla barn och ungdomar får en god och hälsosam måltid. Kostpolicyn ska vara ett stöd för personal, elever, föräldrar och politiker.

Kostpolicyn med åtgärder och rekommendationer anger en miniminivå som ska gälla på alla enheter. Kostpolicyn ska leda till en hög och jämn kvalitet på samtliga enheter i kommunen.

Måltiderna i verksamheten ska grundlägga och främja goda kostvanor samt ge kunskaper och färdigheter för hälsa och välbefinnande.

Verksamheterna ska arbeta för att utveckla barns och elevers förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan och miljön.

2 kap. Övergripande mål för måltidsverksamheten

Måltiderna ska bidra till matgästernas hälsa och utveckling genom att erbjuda en väl sammansatt kost som tillgodoser olika gruppers behov av smak, energi och näring. Vi ska följa de riktlinjer som finns i Svenska näringsrekommendationer (SNR 2005) samt de nationella riktlinjerna: Bra mat i förskolan (Utgivna av Statens livsmedelsverk 2007) och Bra mat i skolan (Utgivna av Statens livsmedelsverk 2007).

Måltiderna inom förskola och skola ska näringsberäknas och uppfylla de näringsrekommendationer som gäller för respektive verksamhet.

Specialkost ska tillhandahållas av medicinska, etiska och religiösa skäl.

Lunchen ska vara omväxlande och varierande och förmedla matglädje till våra matgäster genom ett utpräglat service- och kvalitetstänkande. Inom skolan ska två

rätter serveras för att öka valmöjligheten för eleverna. Ett salladsbord med minst 5 sorter ska serveras dagligen.

Lunchen bör schemaläggas så att eleverna får en möjlighet att äta i lugn och ro och bör serveras ungefär mitt i elevernas arbetsdag, vid samma tidpunkt varje dag. Genom kontinuitet och regelbundenhet regleras aptiten på ett bra sätt, blodsockernivån ligger på en jämn nivå och risken för småätande minskar.

Måltiderna ska präglas av social samvaro där vuxna i alla verksamheter deltar som goda förebilder tillsammans med barnen vid lunchen, så kallad pedagogisk lunch.

God arbetsmiljö ska eftersträvas för kökspersonalen och maten ska tillagas så nära serveringstillfället som möjligt i ändamålsenliga kök med råvaror av god kvalitet.

Matsalen bör inredas så att matsalen erbjuder en stimulerande, lugn och trivsamt miljö.

Matgästerna ska sättas i centrum och ges möjlighet att påverka kvalitet och innehåll genom att verka i ett matråd/skolråd för ett gemensamt engagemang kring måltiden och måltidsmiljö.

Måltidsenhetens personal ska se i sitt uppdrag att grundlägga goda måltidsvanor samt vara en integrerad del i övrig förskole- och skolverksamhet.

3 kap. Förskolans mat

De matvanor och attityder som barn grundlägger på förskolan påverkar deras matval och attityder för måltider och måltidssituationer en lång tid framöver. Det är därför viktigt att de som arbetar kring måltidssituationen förmedlar en sund attityd till mat.

Förskoleåldern är en tid då barnen växer snabbt och det är då viktigt att barnen får en rätt sammansatt kost. De måltider som serveras måste därför vara så näringsrika som möjligt.

Eftersom barn i förskolan inte alltid orkar äta så mycket vid ett och samma tillfälle är det viktigt att det inte är för långt mellan måltiderna. Ca 70% av energi- och näringsintaget ska serveras under en heldag på förskolan. Barn i åldrarna 1-2 år bör inte ha mer än 2-2,5 timme mellan måltiderna och de äldre barnen 3-3,5 timme mellan måltiderna.

Fördelningen av dagens energiintag bör se ut så här:

8.00	Frukost	15-20 % av energi och näringsintag.
10.00	Mellanmål t ex frukt	5-10 % av energi och näringsintag
11.30	Lunch	25-30 % av energi och näringsintag
14.00-14.30	Mellanmål	10-15 % av energi och näringsintag
16.30-17.00	Mellanmål frukt/grönsak	

Dessutom tillkommer en middag och kanske ett mellanmål hemma som ger resten av energi och näringsintag.

4 kap. Skolmåltider

Skolan är en viktig del i samhället när det gäller att lära barn och ungdomar en positiv livsstil. Bra matvanor är en förutsättning för att eleverna ska orka koncentrera sig och prestera bra i skolan. Därför ska skollunchen ses som en resurs i skolans arbete och jämföras med andra resurser.

Särskilt viktigt är det att de vuxna som äter pedagogiska måltider har en sund inställning till mat samt vid varje tillfälle som ges utveckla elevens nyfikenhet kring kosten.

Skolmatsalen ska vara en positiv mötesplats för elever och vuxna.

Livsmedelsverkets råd och riktlinjer används som utgångspunkt vid måltidsplanering. Lunchen som näringsberäknas, ska ge 25-33% av det dagliga energi och näringsinnehållet. Rekommendationen gäller hela måltiden inklusive bröd, mjölk och sallad och gäller i genomsnitt under en vecka. Lunchen ska bestå av två alternativa rätter, bröd, bordsmargarin, salladsbord, mjölk och vatten.

Mellanmålet till fritidsbarnen ska ge 10-15% av det dagliga energiinnehållet.

5 kap. Fritidsgårdar

Fritidsgårdar har en viktig uppgift att lära barnen goda kostvanor. Det serveras dagligen mellanmål och vid dessa tillfällen har personalen stora möjligheter att påverka barnen till goda vanor. Genom att utveckla denna caféverksamhet till en hälsofrämjande miljö med ett bra utbud underlättar vi för eleven att göra ett bra val.

6 kap. Fritidsanläggningar

En stor del av verksamheten i offentliga lokaler, exempelvis simanläggningar och idrottsanläggningar bekostas med offentliga medel. Här bör miljön stödja folkhälsomålet mot goda matvanor.

Utbudet ska underlätta och inbjuda till goda matvanor. Det innebär att den övervägande delen av utbudet bör vara prisvärda och hälsosamma måltider, mellanmål och livsmedel.

7 kap. Cafeteriaverksamhet

Riktlinjer för cafeteriaverksamhet inom kommunala enheter:

- Cafeterian ska ge möjlighet till avkoppling och trevlig samvaro.
- Cafeterian ska erbjuda ett hälsosamt utbud såsom smörgås, frukt, mjölk, yoghurt och vatten.

- Barn och ungdomar ska ha inflytande och vara delaktiga i skol- och fritidsgårdscafeterians verksamhet.
- Sortimentet i skolcafeterian ska inte ersätta skollunchen.
- Öppettiderna i skolcafeterian ska inte konkurrera med skollunchen.

8 kap. Innehåll i måltiderna inom all verksamhet i kommunen

Frukost och mellanmål

Frukost och mellanmål ska ha tonvikten på mjölk/mjölkprodukter, bröd/spannmålsprodukter samt frukt eller grönsak. Undvik sötade produkter som får blodsockret att åka berg och dalbana. Dessutom stjäla sötade produkter utrymme för mer näringsrika produkter och därmed får barnen inte i sig tillräckligt med mineraler och vitaminer. Risken för att barnen äter för mycket och blir överviktiga ökar också.

Livsmedel som nyponsoppa, krämer, glass, bullar, kex och kakor är exempel på sötade produkter som bör undvikas.

Frukostarna varierar gärna under veckan så att alla barn/elever känner igen sig någon dag. Variationen har också till syfte att barn/elever ska ges möjlighet att prova nya smaker och konsistenser.

Bröd till frukost ska övervägande vara av grövre sorter med stor variation. Rostat bröd serveras endast i undantagsfall. Vid servering av fil och yoghurt används främst naturella sorter som kan smaksättas med frukt eller bär.

Bullar, glass och liknande serveras endast i undantagsfall till mellanmål. Om så ändå sker kompletteras måltiden med smörgås och/eller frukt för att uppnå den energi och näringsnivåer som krävs.

Frukost/mellanmål ska bestå av:

- Magra mjölk/mjölkprodukter
- Bröd med margarin och/eller nyckelhålsmärkt pålägg
- Frukt/bär/grönsak
- Spannmålsprodukter (gryn, flingor mm)

Mitt på dagen målet - lunchen

Tallriksmodellen är en bra utgångspunkt vid servering av lunch. En referensportion upplagd enligt tallriksmodellen ger en bra bild av hur stor portion/barn elever ska ta samt hur fördelningen på tallriken bör se ut.

Tallriksmodellen är ett hjälpmedel för balans mellan olika livsmedel.

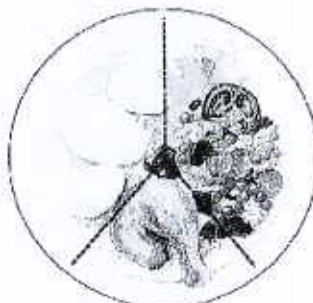
Tallriksmodellen fördelar livsmedel mellan

- Kolhydrater (pasta, potatis, ris och bröd).
- Vitaminer och mineraler och kostfibrer (frukt och grönsaker).
- Proteiner (kött, fisk, ägg, baljväxter, mjölk och mjölkprodukter).

Barn i åldern **2–15 år** har samma proportioner mellan komponenterna som de vuxna vilket innebär att en fjärdedel av tallriken fylls med kött/fisk /ägg och resten delas mellan potatis/ris/pasta och grönsaker/rotfrukter/frukt/bär. Barn i åldern **1–2 år** bör fördela maten på ett annat sätt. På deras tallrik bör kött/fisk/ägg utgöra en tredjedel.

Måltiden ska innehålla:

- Potatis/ris/pasta
- Grönsaker/rotfrukter
- Kött/fisk/ägg/vegetariskt alternativ
- Bröd med matfett
- Mjök och vatten

Nötter, mandel, sesamfrön och jordnötter får aldrig ingå i den mat som serveras på grund av allergirisken.

Utflyktsmat

Vid utflykter och friluftsdagar är målsättningen att erbjuda mat som uppfyller samma krav på närings-/energiinnehåll och livsmedelshygien som mat/mellanmål som serveras inom förskola/skola. Systemet för egenkontroll bör ha särskilda rutiner för utflykter. Personalen ska känna sig trygga genom att följa uppgjorda rutiner för säkerhet och spårbarhet.

9 kap. Miljö

Ett miljötänkande ska genomsyra verksamheten. Andelen ekologisk mat ska vara 10% år 2012 och 20% år 2015. Kommunen ska även i möjligaste mån köpa närproducerad mat.

10 kap. Livsmedelssäkerhet – ett lagkrav

I Sverige finns lagstadgad skyldighet för alla som arbetar att utöva så kallad egenkontroll över sin verksamhet för att förebygga hälsorisker, säkerställa renlighet och redlighet. Tillsynen ska vara anpassad efter verksamhetens omfattning och art.

- Alla kök ska ha ett system för egenkontroll- och HACCP- rutiner som säkerställer livsmedlens säkerhet, redlighet och spårbarhet.
- Alla lokaler där oförpackade livsmedel hanteras ska var godkända av miljö och hälsoskyddsnämnden.
- Personal som arbetar med livsmedel ska kontinuerligt genomgå hygienutbildning.
- Transporter av färdiglagad mat ska ske efter gällande livsmedelslagstiftning.

11 kap. Uppföljning av kostpolicyn

Förskolenämnden, Utbildningsnämnden respektive Kultur- och fritidsnämnden ska årligen följa upp och utvärdera verksamheterna så att kostpolicyn efterlevs.

Detta kan ske genom exempelvis:

- Uppföljning i lokala matråd.
- Attitydundersökning.
- Antal ätande per dag.
- Matsvinn.

Tjänsteutlåtande

Kultur- och utbildningsförvaltningen
Datum 2013-10-14
Dnr KUN 2013/0051-710

Till Kultur- och utbildningsnämnden

Svar på motion – Mål, plan och riktlinjer för barngruppers storlek i förskolan

Sammanfattning

Sara Kjernholm (MP) föreslår i en motion väckt i Kommunfullmäktige 2012-11-26 § 213, dnr KS 2012/494-100 att mål, plan och riktlinjer för barngruppers storlek i förskolan tas fram samt att planen ska vara helt genomförd senast 2018. Kommunstyrelsen har remitterat motionen till Kultur- och utbildningsnämnden.

Beslutsförslag

Kultur- och utbildningsnämnden föreslår Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta

Motionen avslås på grund av att Kultur- och utbildningsnämnden inte finner stöd för förslaget att fastslå riktlinjer för gruppstorlekar. Därmed avslås också förslaget om att ta fram en plan för riktlinjerna samt att den ska vara genomförd senast 2018.

Bakgrund

Att riktlinjer för gruppstorlek i förskolan tas fram utifrån tillgänglig forskning, erfarenheter och goda exempel.

Vad är en optimal barngrupp? Det finns inget entydigt svar på den frågan. I skolverkets allmänna råd från 2005 "Kvalitet i förskolan" står:

"Det finns inga belägg för att det skulle finnas någon gruppstorlek eller personalitet som är den optimala i alla sammanhang. Förutsättningarna varierar från grupp till grupp och från tid till annan. En gruppstorlek eller personalitet som är lagom i en förskola behöver inte vara det i en annan."

Forskning och beprövad erfarenhet har pekat ut en rad faktorer som påverkar vilken storlek och personalitet som är lämplig i en viss grupp. Antal utbildade förskollärare, personalens kompetens, lokalernas utformning och den pedagogiska miljön, barngruppens sammansättning beroende av ålder, behov av särskilt stöd, annat modersmål samt barnens närvarotider osv. har också stor påverkan på lämplig gruppstorlek.

I samtal med verksamhetschefen för förskolorna i Österåkers kommun framkommer att förskolecheferna inte vill ha riktlinjer för barngruppernas storlek. Vad som är en optimal barngrupp ett år kan ha ändrats till året efter pga ovanstående faktorer. Förskolorna vill ha möjlighet att själva planera gruppansättning utifrån sin unika förskola

SKL avråder från att sätta tak eller riktlinjer för barngruppernas storlek i enlighet med Skolverkets skrivelse om att det är svårt att svara på vad en optimal barngrupp är.

Tjänsteutlåtande

Ingrid Pramling, professor i pedagogik beskriver också svårigheten med att avgöra storleken på en optimal barngrupp men framhåller att det är viktigt att se över hur barnen har det i barngruppen och att ha möjlighet att anpassa grupperna utefter behov.

Statistiken visar att Österåker har stora barngrupper, färre förskollärare per barn nu jämfört med för några år sedan samt förhållandevis många barn/årsarbetare vilket medför att det behövs en ekonomisk plan för att höja pengarna till förskolorna som i sin tur får se över sin verksamhet för att eventuellt sänka barnantalet i grupperna, utbilda eller anställa fler förskollärare eller kunna ha möjlighet till färre barn/årsarbetare, allt utifrån sitt unika läge per förskola.

Förvaltningens slutsats i enlighet med ovanstående argument är att inte ta fram riktlinjer för barngruppernas storlek.

Att en plan tas fram för hur barngrupperna stegvis ska kunna minska till en nivå som är förenlig med riktlinjerna.

Statistiken visar att Österåker har färre förskollärare per barn nu jämfört med för några år sedan, förhållandevis många barn/årsarbetare samt stora barngrupper. Genom att höja ersättningen till förskolorna skapas möjlighet att utveckla alla kvalitetsfaktorer som påverkar faktisk och upplevd kvalitetsnivå.

Eftersom förvaltningen föreslår att inte upprätta riktlinjer avseende barngruppernas storlek, avslås förslaget om att upprätta en plan för hur barngrupperna stegvis ska kunna minska till en nivå enligt riktlinjerna.

Att planen ska vara helt genomförd senast 2018

Förvaltningens slutsats är att avslå förslaget om att planen ska vara genomförd 2018 eftersom förslaget om riktlinjer avslås.

Förvaltningens slutsatser

Kultur- och utbildningsförvaltningens slutsatser är att det utifrån ovanstående argument inte bör tas fram riktlinjer avseende barngruppernas storlek i förskolan. Det finns en rad faktorer som påverkar barngruppernas storlek i förskolan såsom barn/årsarbetare, andel utbildade förskollärare, miljö, däremot bör kommunen se över ersättningen till förskolorna för att utförarna ska kunna upprätthålla och utveckla en kvalitetsnivå med stöd av de faktorer som nämnts. Som en följd av att förvaltningen inte föreslår riktlinjer för gruppstorlek faller även förslaget om att ta fram en plan för hur barngrupperna ska kunna minskas enligt riktlinjerna samt att planen ska vara genomförd senast 2018.

Björn Moe
Förvaltningschef

Helena Vik
Sakkunnig förskola

motiön nr 31/2012

ÖSTERÅKERS KOMMUN
KOMMUNSTYRELSEN

2012 -11- 23

D.nr:

KS 2012/494-100

(1)

MOTION TILL KOMMUNFULLMÄKTIGE I ÖSTERÅKER

Mål, plan och riktlinjer för barngruppers storlek i förskolan

Som en följd av ekonomiska sparkrav och borttagna normer ökade landets förskolegrupper drastiskt i storlek under 1990-talet och början av 2000-talet, samtidigt som personaltätheten minskade. Stora grupper innebär mindre vuxentid per barn, höga ljudnivåer och därmed försämrad möjlighet att genomföra den pedagogiska uppgift som ålagts förskolan.

Skolverkets sammanställning över forskningsläget vad gäller sambandet mellan strukturella faktorer och pedagogisk kvalitet i förskolan, visar att optimal pedagogisk kvalitet kan uppnås först om barngruppens storlek för barn 4-5 år är 13-15 st. För de mindre barnen och för barn med särskilda behov krävs än mindre grupper.

En mindre gruppstorlek i förskolan ger även bättre emotionell utveckling och möjliggör förebyggande av psykisk ohälsa hos barn. Mindre barngrupper innebär således vinster både ur ett mänskligt och ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Ett gott exempel på en kommun som tagit fram egna riktlinjer är Lund, där kommunfullmäktige antagit målet att "Barngrupperna i förskolan ska i regel inte vara större än 11 för de yngre (1-2 år) barnen och 16 för de äldre barnen (3-5 år). Antalet personal per grupp ska i regel vara 2,75."

Som jämförelse kan nämnas att det år 2011 gick mer än 20 barn på nära hälften av Österåkers förskoleavdelningar.

I linje med målet om att Österåker ska bli länets bästa skolkommun vill vi att riktlinjer för barngruppernas storlek tas fram utifrån tillgänglig forskning, erfarenheter och goda exempel. Dessa riktlinjer bör i första ledet ses som ett mål, men skrivas in i förskolans styrdokument när vi har skapat förutsättningar att minska barngrupperna till önskvärd nivå. Eftersom barngruppers storlek och personaltäthet har ett starkt samband med lokaltillgång och ersättningens storlek är det nödvändigt att utreda vilka lokalbehov som finns och vilken ersättning som krävs för att riktlinjerna ska kunna följas. Därefter bör en plan tas fram för hur barngrupperna stegvis ska kunna minska, för att nå den föreslagna nivån inom en rimlig tidsperiod. Ambitionen bör vara att få riktlinjer, och förutsättningar för verksamheterna att anpassa sig efter dessa, på plats under mandatperioden 2015-2018.

För att undvika ett stelbent system kan riktlinjerna utformas som ett riktvärde med en tillåten spridning. På så vis har respektive förskola möjlighet att anpassa gruppstorlekar efter sina unika förutsättningar. I riktlinjerna bör även en lägsta nivå för personaltäthet anges.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås kommunfullmäktige besluta:

- Att riktlinjer för gruppstorlek i förskolan tas fram utifrån tillgänglig forskning, erfarenheter och goda exempel.
- Att en plan tas fram för hur barngrupperna stegvis ska kunna minska till en nivå som är förenlig med riktlinjerna.
- Att planen ska vara helt genomförd senast 2018.

Åkersberga 2012-11-22

Sara Kjærholm

Miljöpartiet de Gröna Österåker

Tjänsteutlåtande

Kultur- och utbildningsförvaltningen

Datum 2014-02-19

Dnr 2014/0023 - 040

Till Kultur- och utbildningsnämnden

Tillägg till fördelning av IT medel i skolan

Sammanfattning

Tillägg från Kultur – och utbildningsnämnden avseende fördelning av extra satsning på IT i skolan i syfte att möjliggöra att en del av medlen avsätts för ett konsultativt stöd med fokus på IKT (informations - och kommunikationsteknik).

Beslutsförslag

Kultur – och utbildningsnämndens beslut

1. Kultur - och utbildningsnämnden ger kultur – och utbildningsförvaltningen i uppdrag att undersöka möjligheten att erbjuda en konsultativ resurs till enheter inom grundskolan i kommunen med fokus på IKT (informations – och kommunikationsteknik.).
2. Finansiering av den konsultativa resursen görs inom ramen för den extra satsningen på IT i skolan för 2014.

Bakgrund

I alliansens överenskommelse 2011 gjordes en extra satsning på IT i skolan som från och med 2013 omfattar två miljoner kronor per år. Syftet är att höja pedagogernas utbildningsnivå för att kunna använda dator som ett hjälpmedel och därmed höja elevernas kunskapsutveckling och måluppfyllelse. Fördelning av medlen görs av kultur – och utbildningsförvaltningen på delegation från Kultur – och utbildningsnämnden. Hittills har medlen fördelats efter antal elever i respektive enhet. Den kommunala produktionen har erhållit ett samlat belopp för vidare fördelning inom den egna produktionen och de fristående huvudmännen har erhållit ett belopp per enhet. Medlen har hittills främst nyttjats till teknisk utrustning och i mindre utsträckning till utbildningsinsatser.

Förvaltningens slutsatser

Syftet med den extra satsningen på IT i skolan är enligt beslut i Kultur – och utbildningsnämnden att bidra till ökad måluppfyllelse och kunskapsutveckling genom att använda informationsteknik i undervisningen. För att detta ska ske behövs både teknisk utrustning och utbildning för pedagoger. I slutet av 2013 gjordes en extra satsning till förskola och skola på 16 miljoner kronor som bland annat avsåg läromedel och digitala verktyg. Utrymmet för enheterna att införskaffa teknisk utrustning borde därmed ha ökat. Förvaltningen ser därför inget hinder i att en konsultativ resurs i syfte att stödja den pedagogiska IKT utvecklingen finansieras inom ramen för IT satsningen.

Tjänsteutlåtande

Tidigare beredning

Kultur – och utbildningsnämnden 2013 04 09 dnr KUN 2012/0097 – 0049 § 26

Kultur – och utbildningsnämnden 2011 09 06 dnr KUN 2011/ 10 – 041 § 127

Björn Moe
förvaltningschef

Kerstin Johansen
sakkunnig utbildning